

Verover OVER-BOS de harten? | Bijna gereed. Park OVER-BOS gaat officieel open in juni 2008. Eerst nog even 1.900 bomen planten... Zijn de Bekenaren tevreden? ■

2

Netwerken met Chinezen | Ondernemers en bestuurders reisden af naar Yangzhou. Onder hen drie raadsleden. "China moet je zien om het land te begrijpen." ■

7

Passie voor politiek | Hoe werkt de gemeentepolitiek? Groep 8 van basisschool Toermalijn in Bavel nam plaats in de raadszaal. Een leerzame ervaring... ■

8

De winst van het cultuurdebat | Samen cultuur beter op de kaart zetten, een terugblik met een blij gevoel. "Cultuur moet zichtbaarder worden." ■

13

Denken over morgen: stadsgesprekken uitgesteld

De stadsgesprekken die het stadsbestuur met ingang van deze maand wilde gaan voeren, om zo te horen wat er leeft onder de inwoners van de gemeente Breda, zijn uitgesteld. De politiek wil eerst het onderzoek over communicatie afwachten dat de Rekenkamer Breda in november presenteert. De uitkomsten uit het rapport kunnen dan optimaal meegenomen worden in deze vernieuwende manier van communiceren met inwoners.

In januari zullen college en gemeenteraad zich nog over het rapport uitspreken. Dan kunnen de stadsgesprekken in februari alsnog starten met minimaal drie gesprekken per week in de vorm van een ontbijt-, lunch- en avondgesprek. Het idee achter de gesprekken is dat gewone Bredanaars in aanwezigheid van politici kunnen vertellen hoe het Breda van morgen er in hun dromen uitziet. Dat de stadsgesprekken nu zijn uitgesteld, wil niet zeggen dat inwoners van de gemeente niet mogen blijven denken over morgen. Graag zelfs! ■

Meer weten? Stuur een e-mail naar breda-morgen@breda.nl

■ In eigen beheer bouwen voor het collectief en het individu

Zelf bouwen: het blijft niet langer bij dromen...

De familie Van Assche geniet van haar unieke, zelf ontworpen huis.

Je eigen huis bouwen, volgens je eigen wensen. Op je eigen kavel. Voor veel mensen blijft het een droom. Die droom moet dichterbij komen, nu de gemeente de mogelijkheden voor het zogenoemde 'particulier opdrachtgeverschap' verruimt. Dat moet een grotere groep in staat stellen makkelijker te bouwen in eigen beheer.

Een nieuwbouwwoning heeft zo zijn voordelen. Zo heb je de eerste jaren weinig tot geen onderhoud. Maar als koper heb je meestal weinig invloed op het eindresultaat. Veel mensen zouden graag in eigen beheer bouwen, ook in het goedkopere segment. Kern van dit 'particulier opdrachtgeverschap' – want zo luidt de officiële term – is dat

burgers in eigen beheer hun woning (laten) ontwerpen én zelf mogen bepalen met welke partijen ze het huis bouwen. Zowel particulieren als woningcorporaties zijn enthousiast over deze ontwikkeling.

LEES VERDER OP PAGINA 5

Extra ruimte in parkeergarage Concordiastraat

Parkeren in hartje binnenstad. In het centrum wil de Gemeente Breda auto's zoveel mogelijk laten parkeren in garages of op eigen terrein. Dat kan natuurlijk alleen als daar voldoende ruimte is. Hoewel de capaciteit in parkeergarages op de meeste tijdstippen al ruim voldoende is, heeft de gemeente een extra parkeerdek aangelegd

in de garage aan de Concordiastraat. Hiermee kan worden voldaan aan de parkeerdruk op koopavonden, zaterdagen en koopzondagen. Daarmee is het aantal parkeerplaatsen in deze garage met 89 verhoogd naar een totaal van 529. Twee van de nieuwe plaatsen zijn bestemd voor invaliden. Het extra parkeerdek heeft een eigen lift en

uitgang in de Bleekstraat (naast de achteruitgang van de HEMA), om makkelijk de Ginnekenstraat in te lopen.

Wist u dat het goedkoper is om uw auto in een parkeergarage te zetten? De tarieven zijn daar lager dan op straat: 1,40 euro per uur tegenover 1,60 euro.

Gé Brogtrop, voorzitter van de Dorpsraad Prinsenbeek: "Een park van en voor de Bekenaren."

Sommige inwoners nemen stiekem al een kijkje...

■ Officiële opening in juni 2008

Park OVER-BOS moet de Beekse harten veroveren

De aanleg van Park OVER-BOS aan weerszijden van de verkeersbundel A16/HSL aan de rand van Prinsenbeek gaat de afrondende fase in. In die tweede en laatste fase wordt de aankleding van het park verzorgd, voordat de officiële opening in juni 2008 plaatsvindt. Daarvoor krijgen onder andere 1.900 bomen een plekje, komen tegen de nu nog betongrijze wanden hekwerken met klimplanten en wordt er een groot speeltoestel geplaatst.

Park OVER-BOS moet echt van de Bekenaren worden, vindt Gé Brogtrop, voorzitter van de Dorpsraad Prinsenbeek. "De beschikbare ruimte is op een aantrekkelijke manier ingevuld. Wij zijn blij dat er een uitgebreide inspraakronde is geweest en dat onze klankbordgroep overal bij betrokken is. Daardoor hebben wij er vertrouwen in dat Park OVER-BOS straks een plek is waar de Bekenaren zich écht thuis voelen."

Op schema

Projectmanager Harm Petter van de Gemeente Breda noteerde slechts één grote tegenvaller tijdens de ruim twee jaar durende aanleg: "De fietsbrug tussen Middenweg en Mr. Bierensweg is nog niet klaar. Een aantal stalen liggers is recht aangeleverd, terwijl er een kleine buiging in moet zitten. Die gaan terug naar de fabriek.

Of we hierdoor vertraging in de planning oplopen? Nee, gelukkig niet. Iedereen kan erop rekenen dat het park volgend jaar juni officieel opent."

Stadsducten

Park OVER-BOS, dat ongeveer tien hectare beslaat, is een speciaal project. Petter: "Er zitten veel bijzondere bouwkundige aspecten aan. Neem bijvoorbeeld de twee 'stadsducten' die over de A16 liggen, waarop we door een ingenieus watergeefstelsel toch bomen kunnen laten groeien. Of het waterbergingsstelsel waarmee het dorp wordt ontlast tijdens hevige regenval. Daarnaast is het een park met een bijzonder open karakter, vandalismebestendige eikenhouten zitbanken, kilometers lange fiets- en voetpaden, hoogteverschillen en natuurstenen trappetjes, veel waterpartijen, speelelementen en een visvlonder."

Wensen

Toch heeft de dorpsraad nog wel wat te wensen. Brogtrop legt uit dat er een onafhankelijk onderzoek moet komen naar geluidsoverlast die wordt veroorzaakt door het verkeer op de A16. "Ondanks de geplaatste geluidsschermen krijgen we toch nog klachten vanuit aangrenzende buurten in Prinsenbeek en de buurt Kesteren in Haagse Beemden. Wanneer de resultaten onacceptabel zijn, vraagt dat om aan-

Het waterbergingsstelsel ontlast Prinsenbeek bij hevige regenval.

vullende maatregelen. Verder pleiten we voor de aanleg van een speciale plek voor de jeugd in het park en bekijken we de mogelijkheden voor de aanleg van een jeu de boulesbaan."

Hertenkamp

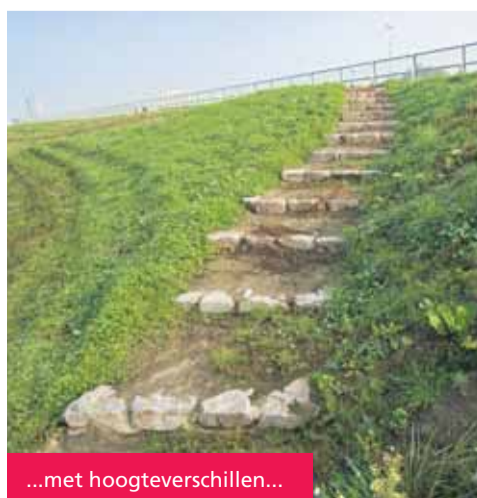
Dat het park écht van de Bekenaren wordt, blijkt wel uit het feit dat de vrijwilligers die het oude hertenkampje beheerden, dat in de nieu-

we opzet ook gaan doen. Brogtrop ziet het helemaal zitten: "We zijn nu aan het bedenken hoe we de openingsplechtigheid vorm gaan geven. Dat moet een enorm feest worden. Prinsenbeek verdient het gewoon!" ■

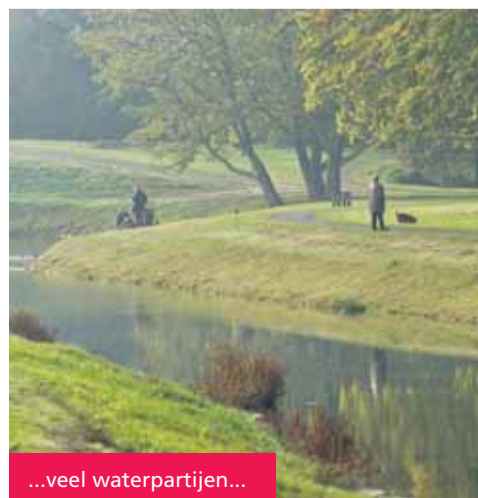
Kijk ook eens op
www.dorpsraad-prinsenbeek.nl

Een park met een bijzonder karakter...

...met hoogteverschillen...

...veel waterpartijen...

...en een houten visvlonder.

■ Budgetcursus: grip krijgen op de persoonlijke financiën

“Het is enorm knap om zonder gêne te praten over je geldproblemen”

Iedereen met financiële problemen kan nu een budgetcursus volgen. Samen met Peter van Strien (consulent schuldhulpverlening bij de Kredietbank Breda) en budgetconsulente Djessica Baart van het Instituut voor Maatschappelijk Welzijn (IMW) brengen de deelnemers hun inkomsten en uitgaven scherper in beeld. Om er grip op te krijgen.

De budgetcursus is er voor iedere inwoner van Breda. In de praktijk bestaat de groep deelnemers vooral uit mensen die via maatschappelijk werk of de Kredietbank Breda zijn doorverwezen. Vanwege hun financiële problemen.

Vol bewondering

Peter van Strien heeft bewondering voor de mensen die de budgetcursus volgen: “Het is knap dat die mensen daar zitten. Ze durven toe te geven dat het niet helemaal lukt met het eigen beheer van de financiën. Er rust een groot taboe op het praten over financiële problemen: mensen praten tegenwoordig vaak makkelijker over seks dan over geld. Helemaal als ze geldproblemen hebben. Tijdens de cursus gaan we er niet op in hoeveel schuld iedereen precies heeft, maar we stellen persoonlijke budgetplannen op. Daarbij brengen we inkomsten en uitgaven in kaart en maken we een maand- en jaarbegroting. We onderzoeken onder meer de bezuinigingsmogelijkheden op de huishoudelijke uitgaven. En gaan na of er toeslagen zijn waar iemand recht op heeft, maar die hij of zij nog niet krijgt. Of we kijken naar de mogelijk-

Gratis: de budgetcursus!

De gratis budgetcursussen van de Gemeente Breda worden gehouden in het Stadskantoor gedurende vijf maandagavonden van 19.00 tot 21.15 uur. Bij voldoende aanmeldingen start er weer een cursus. De organisatie is in handen van de Kredietbank Breda en het Instituut voor Maatschappelijk Welzijn (IMW). Iedereen kan in principe deelnemen. Het is wel van belang om mee te willen doen in groepsverband, te kunnen lezen en schrijven en de Nederlandse taal voldoende machtig te zijn.

heid tot kwijtschelding van de aanslag gemeentelijke belastingen of de waterschapsheffing.”

Verraderlijk

Niet alleen de praktische financiële kant wordt

onder de loep genomen, ook de persoonlijke situatie van de cursist staat centraal. Van Strien: “Want hoe ga je om met financiële problemen in je relatie, je gezin en omgeving? Zo is er bijvoorbeeld aandacht voor verraderlijke reclames en hoe je je daartegen kunt wapenen. We werken voornamelijk met groepsopdrachten, maar de deelnemers krijgen ook huiswerk. Het niveau is best pittig. Van de cursisten verwachten we dat ze nadenken over de dingen die wij vertellen en dat terugvoeren op hun eigen situatie. Het merendeel van de cursisten heeft fikse financiële problemen. Maar neem van mij aan: de cursus is ook heel geschikt als preventie voor mensen die merken dat het op financieel vlak niet helemaal lekker loopt.” ■

Voor meer informatie

Kredietbank Breda (076) 529 43 00
of IMW Breda e.o. (076) 530 58 88

Blijf positief

De landelijke voorlichtingscampagne ‘Blijf Positief’ wijst mensen op de risico’s van het aangaan van onverantwoorde leningen. Niet alleen mensen met een laag inkomen, maar ook jongeren of tweeverdieners kunnen snel in financiële problemen komen. Vaak komt dit doordat zij hun inkomsten en uitgaven onvoldoende op elkaar afstemmen. Of een gebeurtenis zoals een echtscheiding of werkloosheid heeft vervelende consequenties voor het besteedbare inkomen. Ook te veel kopen, lenen en niet sparen kunnen leiden tot financiële problemen. ‘Blijf Positief’ verwijst niet alleen naar een positief banksaldo, maar is ook bedoeld als hart onder de riem voor mensen met financiële problemen of schulden. Er is namelijk altijd hulp te krijgen – in Breda bijvoorbeeld via de Kredietbank Breda en het IMW. Meer informatie over de landelijke campagne is te vinden op www.blijfpositief.nl. Daarop staan onder andere tips om financieel ‘in vorm’ te blijven. Ook kunnen mensen zichzelf met de ‘Financieel Fit Test’ trainen in het beheersbaar maken en houden van hun uitgaven.

■ Sommige omwonenden moeten nog wennen, anderen zijn enthousiast

“Een mooie mijlpaal: het huurcontract is getekend”

Anita Plasschaert-Schreurs kreeg in april een cheque van 25.000 euro overhandigd uit het Fonds Maatschappelijke Ontwikkeling (FMO). Breda-nu volgt de Ulvenhoutse. Ze wil in de pastorie van haar eigen dorp een lunchroom en winkel opzetten als leer- en werkplek voor mensen met een verstandelijke beperking.

De kogel is door pastorie! Figuurlijk dan, want de aanpassingen aan het gebouw moeten nog beginnen. Maar in ieder geval staat vast dat de benedenverdieping van de pastorie definitief is gehuurd. Anita kan verder werken aan de realisatie van haar lunchroom. Op een mooie zondagmiddag werd het contract met het parochiebestuur getekend. Onder het genot van een hapje en een drankje, dat vond Anita wel bij deze mijlpaal passen. “Het parochiebestuur moest even wennen aan het idee dat er een lunchroom in de pastorie zou komen”, zegt Anita. “En, niet in de laatste plaats, ook bij het bisdom moest het licht op groen. Nu is het zo ver: de handtekeningen zijn gezet.”

Stichting

Officieel is Anita overigens niet zelf de huurder van het pand. Dat is de Stichting Anna te Ulvenhout, waaraan pastor Wim Klein als voorzitter samen met enkele andere bestuurders leiding geeft. Anita: “Omdat de lunchroom een

bedrijf zonder winstoogmerk is, moet er een rechtspersoon aan het hoofd staan. Officieel voert de stichting het beleid, en ben ik verantwoordelijk voor de dagelijkse bedrijfsvoering. Ik ben wel degene die de leden voor het bestuur en de Raad van Toezicht heeft benaderd. We moeten natuurlijk dezelfde doelen voor ogen hebben.” Met de ondertekening van het huurcontract heeft Anita de FMO-cheque in één klap verzilverd. De 25.000 euro die ze uit het fonds kreeg, staat gelijk aan de huur voor het eerste jaar. Voor de periode daarna moet de lunchroom de huur zelf opbrengen.

Verdeelde reacties

De vestiging van de lunchroom is met de ondertekening van het huurcontract definitief. De reacties van omwonenden zijn wat verdeeld. “Ik had misschien liever gezien dat er exposities werden gehouden, dat vind ik beter passen bij een pastorie”, zegt overbuurman Martin Poppelaars. “Aan de andere kant is het een heel mooie locatie om mensen met een beperking aan de maatschappij te laten deelnemen. Weet u, ik heb hier zelf een groentewinkel gehad. In het begin vroeg iedereen zich af waar ik aan begon. Toen het een succes werd, hoorde ik van alle kanten ‘zie je, ik wist wel dat het zou gaan lopen’. Zo werkt het, dat zal met deze lunchroom niet anders zijn.” Een paar deuren verderop is de heer Harmsen minder te spreken over het initiatief. “Wat mij

Bij het schoonmaken van de pastorie kwamen drie kasboeken onder de vloer vandaan. De oudste uit 1904.

betreft is het te gek voor woorden dat de gemeente hieraan bijdraagt. Zo kun je overal wel subsidie voor geven. De lunchroom zal andere middenstanders in de weg zitten, dat kun je toch niet maken?”

Mooie gedachte

Dat vraagt om een reactie van horecaondernemers in het dorp. Daar valt weinig onbehagen waar te nemen. Susanne van der Peijl van café-

restaurant De Harmonie, schuin tegenover de pastorie, juicht het initiatief van Anita zelfs toe. “Hoe levendiger de Dorpsstraat, hoe beter. En ik vind het een mooie gedachte om verstandelijk gehandicapten deel te laten uitmaken van de maatschappij. Bij ons staat Yuri Peeters in de afwas. Yuri heeft ook een beperking. Het werk doet hem echt goed. Dat de gemeente financieel bijspringt, is niet erg. Dan heeft zo’n zaak iets meer bestaanszekerheid.”

Aanloop

Ook eigenaar Ad van Nispen van cafetaria ‘t Nippeltje is enthousiast. “Een lunchroom met zo’n mooie doelstelling, daar kun je toch niet negatief tegenover staan?” Charlotte Oomen van Bistro Sharlot hoopt dat Anita direct een goede aanloop zal hebben. “Anita moet het helemaal hebben van het verzorgen van lunch en de koffie voor haar gasten. Het opbouwen van naamsbekendheid als lunchadres kost in de praktijk minimaal drie jaar.” ■

Kijk voor meer informatie over het Fonds Maatschappelijke Ontwikkeling (FMO) op www.breda.nl/fmo of bel met het team FMO op (076) 529 40 05.

Een aanvraagformulier voor een FMO-subsidie downloadt u op de site of vraagt u aan bij het FMO-team.

■ Omgaan met overlast van jongeren, daar komt heel wat bij kijken

“Met de jongeren uit deze wijk kunnen we goede afspraken maken”

Rond het Schoolakkerplein in het Ginneken zorgen jongeren al geruime tijd voor overlast. Aan veiligheidsregisseur Henk Boelens de taak om het werk van verschillende instanties op elkaar afstemmen. Met oog voor de omwonenden en voor de jongeren zelf.

Ze staan er elke avond. Op de hoek van het Schoolakkerplein, op 50 meter van het speeltuintje waar ze niet meer mogen 'hangen'. Weg van de ene plaats, springlevend op de andere. Soms pratend, soms luisterend naar harde muziek. En de jongeren scheuren. Met auto's, wel te verstaan. Omwonenden klagen over het geluid van piepende banden.

Opruimen

De beklagden balen ook. De jongeren willen dat er iets voor ze te doen is in de wijk. Een hangplek zou mooi zijn, een eigen honk waarin ze met elkaar kunnen recreëren ideaal. Nu nestelen ze zich iedere avond op het Schoolakkerplein. Op een hoek waar niet eens een prullenbak staat. “Maar we ruimen zelf zo veel mogelijk van onze rotzooi op. Gisteren kregen we nog een compliment van een man met een kind”, zegt een van de jongeren die liever anoniem blijft.

Goede afspraken

Een lastige zaak, zeker omdat het niet alleen een Ginnekens probleem is. De lokale jongeren geven aan dat een groot deel van de overlast wordt veroorzaakt door mensen van buitenaf, die om één of andere reden 's avonds juist deze wijk opzoeken. Wijkagent Hans Holierhoek bevestigt dat. “We zijn al 2,5 jaar met de jongeren in contact. Met jongerenwerkers van Vertizontaal, WonenBrebreg, de jongeren zelf, Novadic-Kentron, omwonenden en SET, een organisatie voor overlastinterventie. Met de jongeren uit de wijk zelf kunnen we best goede afspraken maken. Maar dat ligt lastiger met buitenstaanders. Die komen bijvoorbeeld uit de Haagse Beemden, het Brabantpark of zelfs uit Alphen-Chaam.”

Grote betrokkenheid

Om een goed beeld van de overlast te krijgen, heeft de Gemeente Breda in samenwerking met de betrokken organisaties en de Stichting Leefbaar Ginneken en de Vereniging Ginneken=Ginneken een enquête gehouden onder omwonenden van het Schoolakkerplein. Meer dan de helft van de formulieren kwam ingevuld terug. Dat duidt op grote betrokkenheid. Het vertalen van de antwoorden uit de enquête naar een houtsnijdende aanpak is een

mooie uitdaging voor Henk Boelens. Per 1 september is hij aangesteld als veiligheidsregisseur voor Breda-Zuid (grotweg het gedeelte van de gemeente dat ten zuiden van de spoorlijn ligt). Aan hem de taak om ervoor te zorgen dat partijen bij de bestrijding van de overlast op één lijn zitten.

Wat is overlast?

“Het is belangrijk dat we ons werk op elkaar afstemmen”, zegt Boelens. De resultaten van de enquête zijn daarin van belang. Uit antwoorden van bewoners blijkt dat er weliswaar overlast wordt ervaren, maar dat het geen criminele overlast betreft. De jongeren maken niets stuk en vallen ook niet direct mensen lastig. Voorzitter Anton van Gastel van de Vereniging Ginneken=Ginneken zegt dat het allemaal wel meevalt. “Elders zouden wijkbewoners deze situatie misschien niet als overlast ervaren. Van oudsher is het Ginneken een hele rustige wijk.” Veiligheidsregisseur Boelens haakt daar op in. “Overlast heeft te maken met perceptie. Wat ik daarmee bedoel? Overlast laat zich niet meten, het gaat erom hoe mensen het ervaren. Dan heb je het over ieders persoonlijke opvatting, maar dat neemt niet weg dat er aan de situatie hier wel degelijk iets moet gebeuren.”

Wat doet een veiligheidsregisseur?

Na Frank Ewals is Henk Boelens de tweede veiligheidsregisseur van Breda. De taak van een veiligheidsregisseur is ondersteunend. Wanneer de veiligheid in een wijk in het geding is (dat kan bijvoorbeeld ook verkeersveiligheid zijn), coördineert hij het werk van de partijen die daarbij betrokken zijn. Boelens: “Daarvoor is het belangrijk dat we de stad goed kennen. Iedere wijk heeft zijn eigen cultuur, die een verschillende aanpak kan vragen. Met de jongerenproblematiek in het Ginneken moeten we anders omgaan dan in een andere wijk, simpelweg omdat de mensen overal anders zijn.”

Kom naar de bewonersbijeenkomst

Op 3 december kunnen buurtbewoners kennisnemen van de resultaten van de enquête en wordt er een actieplan voorgesteld aan de omwonenden van het Schoolakkerplein. Er is dan een speciale bijeenkomst in gemeenschapshuis Vianden aan Viandenlaan 3, waarvoor omwonenden een uitnodiging ontvangen. Burgemeester Van der Velden zit de avond voor.

Maatregelen

Wat dat is, bespreken de partijen in een overleg dat Boelens voorziet. Gezamenlijk wordt besloten te onderzoeken hoe meer kan worden geboden aan de betreffende jongeren in de leeftijdscategorie 16 tot 20 jaar. Zodat over enkele jaren niet hetzelfde probleem ontstaat met een 'nieuwe' generatie. Daarnaast zullen de jongeren zelf actiever worden benaderd om te kijken hoe hun binding met de wijk kan worden vergroot. Dan is er nog een individuele aanpak van de jongeren via politie en zorg, bijvoorbeeld als er sprake is van drugsgebruik. De rol van veiligheidsregisseur Boelens is vooral coördinerend. “Ik ben niet de persoon met wie de jongeren veel contact zullen hebben. Jongerenwerkers en wijkagenten zijn daar veel beter in. Ik moet alle betrokkenen vooral helpen zo goed mogelijk hun werk te kunnen doen.” ■

Vragen? Neem contact op met veiligheidsregisseur Henk Boelens op hw.boelens@breda.nl

■ In de winter ontwaakt carnaval uit haar zomerslaap

Carnaval is springlevend

De opening van het carnavalsseizoen, de elfde van de elfde, staat voor de deur. Ton Overeem, voorzitter van de Stichting Bredase Carnavals Viering (BCV), constateert dat carnaval nog altijd springlevend is en kijkt reikhalzend uit naar het Blèèrfêest en de presentatie van de nieuwe Prins Carnaval op vrijdag 9 november in het Chassé Theater. Het is immers het eerste evenement op de BCV-kalender nadat hij deze zomer afzwaaiend voorzitter Boy Buise opvolgde. Die gaat zich onder andere bezighouden met de doorstart van Baronie TV. Het motto van het Kielegat 2008 is: 'Ziede gij ut ok zitte?'. De nieuwe en vertrokken voorzitter in ieder geval wél!

Overeem was van 1997 tot 2000 al eens drie jaar voorzitter van de BCV. Hij kent het klappen van de zweep: “Het Blèèrfêest vormt ieder jaar de gezellige opening van het Bredase carnavalsseizoen. Dit jaar is het extra speciaal, want er komt een nieuwe prins. Het is maar goed dat we het twee dagen voor de échte elfde van de elfde houden, want ik kan al bijna niet meer wachten! De entree is gratis, er doen zeker zestien goede blaaskapellen mee, alle Kielegatters zijn welkom.”

Serieuze zaak

Boy Buise zal er natuurlijk ook bij zijn in het Chassé Theater op 9 november. Maar na dertien jaar betrokken te zijn geweest bij de BCV, gaat hij zich als vrijwilliger nu elders inzetten: “Carnaval vieren blijf ik natuurlijk doen. Ik ben een échte liefhebber. Na zes jaar Raad van Elf, vier jaar voorzitterschap van de sponsorcommissie en drie jaar algemeen voorzitter ga ik mijn tanden zetten in Baronie TV. Bij de BCV heb ik een prachtige tijd gehad. Niemand gelooft het, maar het organiseren van het carnaval is een serieuze zaak.” Overeem kan dat alleen maar beamen: “De voorbereidingen zijn een hele klus waar honderden vrijwilligers al vanaf juni mee bezig zijn. Dat hebben we er graag voor over, om vervolgens onbekommerd te kunnen feesten.”

Bouwlocaties

Bij de organisatie van het openbaar carnaval binnen de singels van Breda loopt de BCV regelmatig tegen problemen aan. Buise en Overeem: “Maar die zijn er om op te lossen. Zo zijn we altijd op zoek naar geschikte bouwlocaties met een ingang van minimaal 4,5 meter hoog en vier meter breed voor de bouw van carnavalswagens die meedoen aan de grote optocht.”

Goede voorbereiding

Als BCV-voorzitter heb je met carnaval zelf ook tijd om feest te vieren, vinden Buise en Overeem: “Alles staat of valt met een goede voorbereiding, en die is bij de BCV altijd piekfijn in orde. De populariteit van carnaval is volgens sommige media tanende, maar daar merken wij in Breda niets van. Wellicht dat sommige mensen tegenwoordig twee in plaats van vier dagen op stap gaan, maar qua bezoekersaantallen blijft het voor de stad veruit het grootste publieksevenement van het jaar. De horeca doet goede zaken. Ook in de wijken en omliggende dorpen wordt flink gefeest. Het carnaval is springlevend in onze regio!” ■

Boy Buise en Ton Overeem zien het helemaal zitten.

Carnaval in de stad en dorpen van onze gemeente

- Het carnaval in de binnenstad van Breda wordt georganiseerd door de Stichting Bredase Carnavals Viering (BCV). www.carnavalbreda.nl
- De Haagse Beemden (Giegeldonk) heeft onder andere haar eigen optocht en prins en jeugdprins. www.giegeldonk.nl
- De nieuwe Baron van het Ginneken wordt bekendgemaakt op de elfde van de elfde. www.lestogenblik.nl
- CC 't Aogje leidt het openbaar carnaval in Princenhage in gezellige banen. www.cctaogje.nl
- Prinsenbeek heet met carnaval Boemeldonck. www.boemeldonck.nl
- Baviaonenland, dat is Bavel tijdens de carnavalsdagen. www.debaviaonen.nl
- In Totdenringen, ofwel Teteringen, is de organisatie van het openbaar carnaval in handen van AKV De Sikken. www.akvdesikken.nl
- In het 'Bosuilendorp' Ulvenhout neemt de Stichting Ulvenhouts Carnaval (SUC) de carnavalsactiviteiten voor haar rekening. www.bosuilendorp.nl

VERVOLG VAN PAGINA 1

Zelf bouwen: het blijft niet langer bij dromen...

Ook kleine projecten

De afgelopen jaren zijn er in Breda al diverse particuliere projecten geweest. De gemeente is van plan tot 2010 nog tien projecten op te starten voor mensen die samen willen werken aan een bouwproject, het zogenoemde collectief particulier opdrachtgeverschap. Verder gaat de jaarlijkse uitgifte van collectieve en reguliere kavels omhoog, van zestig naar honderd. Tot nu toe waren er vooral grote, en dus dure kavels beschikbaar. De komende jaren ligt de nadruk op kleinere kavels van 120 tot zo'n 600 m². Met name voor starters ziet de gemeente bij het collectief particulier opdrachtgeverschap mogelijkheden om woningen onder de 160.000 euro te bouwen.

Interesse peilen

Wie interesse heeft in het bouwen van een eigen huis, kan wensen en behoeften kenbaar maken aan de gemeente. Dat is mogelijk tot half december via een enquête op de gemeentelijke website. Na deze inventarisatie organiseert de gemeente een bijeenkomst voor belangstellenden. ■

De gemeente wil beter weten wat de interesse is voor bouwen in eigen beheer. Tot 15 december kunt u meedoen aan een enquête.

Ga naar www.breda.nl > Plannen & Projecten > Bouwen in eigen beheer

In het Westerpark werden 37 ecologische woningen in eigen beheer gebouwd.

■ Loes Janssens, Westerpark

"Je hebt doorzettingsvermogen nodig"

Een van de eerste projecten binnen Breda op het gebied van particulier opdrachtgeverschap was Wester Wetering, in Westerpark. Loes Janssens was vanaf het begin betrokken bij het project. "Met een groep bewoners wilden we graag zelf de rol van projectontwikkelaar op ons nemen. Dat biedt namelijk een aantal voordelen. Zo is het – doordat je alles zelf doet – een stuk efficiënter en goedkoper. Grootste voordeel is echter de grote mate van vrijheid: je bepaalt voor een groot deel zelf hoe je toekomstige woning er uit komt te zien. Het plan, dat we samen met een architect hebben ontworpen, heeft 101 ecologische woningen opgeleverd. Daarvan zijn er 37 in eigen beheer gebouwd. De overige woningen zijn door de toenmalige woningbouwcorporatie St. Joseph – nu Singelveste – ontwikkeld en verkocht. Het ecologische aspect komt onder meer terug in de duurzame bouwmaterialen en het energiebesparende ontwerp. Het begin van het traject was moeizaam: we stuitten op behoorlijk wat weerstand bij de gemeente. De stedenbouwkundigen van de gemeente hadden namelijk andere opvattingen over de inrichting van de

nieuwe wijk Westerpark. Na veel lobbywerk hebben we de gemeente uiteindelijk toch weten te overtuigen, waarna de bouw in 1997 kon beginnen. Inmiddels wonen we hier al negen jaar naar volle tevredenheid. Of ik het weer zou doen? Zeker weten! Natuurlijk, het vergde veel doorzettingsvermogen, zeker omdat het nogal lang duurde voordat alle neuzen dezelfde kant uit wezen. Maar het is een heel leerzaam en leuk proces geweest, met een prachtig huis in een gezellige buurt als resultaat. Een goede zaak dus dat de gemeente de mogelijkheden voor particulier opdrachtgeverschap nu verder verruimt." ■

"Geen eenheidsworst." In Om de Haenen (Teteringen) gaf de gemeente twintig kavels vrij.

■ Jos van Assche, Teteringen

"Ons eigen, unieke huis"

Toen de gemeente mensen in het kader van een prijsvraag de kans bood om een eigen huis te bouwen, hoefde bouwkundig tekenaar Jos van Assche daar niet lang over na te denken. "De gemeente gaf in Teteringen twintig kavels vrij, waar je bij wijze van spreken 'helemaal je eigen gang kon gaan'. Het leek mij – zelf geboren en getogen in Teteringen – fantastisch om mijn creatieve ei helemaal kwijt te kunnen in een woning op maat. Samen met een architect hebben we een 'vrolijk' huis ontworpen dat uniek is in de wereld: met een deels oranje, deels gele gevel, speelse niveaueverschillen in de huiskamer, en met een centrale positie voor de keuken. Tijdens de bouw van ons huis merkten we dat de traditionele aannemerij nog niet klaar is

voor dit soort 'unieke' projecten: de bouw heeft uiteindelijk behoorlijk wat vertraging opgelopen. Maar dat weegt niet op tegen de enorme voldoening van een unieke woning op maat. Wat dit project verder bijzonder maakt, is dat de vijftien deelnemers aan de prijsvraag ook de volledige ruimte kregen om het gebied samen in te richten. Het resultaat is bijvoorbeeld een prachtige binnentuin, waar onze kinderen naar hartenlust kunnen spelen. Al met al kijken we zeer tevreden terug op het hele traject. Ik juich het dan ook toe dat de gemeente de mogelijkheden voor particulier opdrachtgeverschap verder verruimt. Geen eenheidsworst, maar diversiteit in het woonlandschap. Voor mij een prima zaak!" ■

Wie wint de prijs in 'Om de Haenen Zuid'?

In Nederland wordt buiten de stad ongeveer een op de drie woningen in particulier opdrachtgeverschap gebouwd. Binnen steden ligt dat aantal lager. Ook binnen Breda kent het particulier opdrachtgeverschap nog geen lange geschiedenis. Daarom wil de rijksoverheid dat het aantal huizen omhoog gaat dat in eigen beheer gebouwd wordt: van tien naar twintig procent in de periode 2005-2010. Dit landelijke speerpunt was voor de gemeente aanleiding om vier jaar geleden een prijsvraag uit te schrijven onder de naam 'Om de Haenen Zuid'. Geïnteresseerde burgers konden inschrijven op twintig kavels in Teteringen, waar ze samen met een aantal door de gemeente geselecteerde architecten hun eigen woning konden ontwerpen. En zo een gezicht konden geven aan hun eigen buurt. Het project was een succes: eind dit jaar is de definitieve juring van de eigenzinnige woningen.

Ton Streppel, WonenBreda

"Positieve ontwikkeling"

"Door de mogelijkheden voor particulier opdrachtgeverschap te verruimen, stelt de gemeente het belang van de woonconsument centraal. Een goede zaak! Vooral voor mensen met een wat kleinere portemonnee biedt het bouwen in eigen beheer volop mogelijkheden. Voor starters bijvoorbeeld: die hebben nu vaak nog de grootste moeite om een betaalbare woning te vinden. Via kleinere, relatief goedkope kavels komt die eigen woning de komende jaren echter een stuk dichterbij. Daardoor ontstaat vervolgens de broodnodige ruimte in dat gedeelte van de markt."

't IJ helpt mensen hun leven weer op orde te brengen.

■ Opvang 't IJ helpt de mannen en vrouwen van de straat

Ook zonder dak boven je hoofd kun je werken aan je toekomst

Wie geen dak boven zijn hoofd heeft, kan terecht bij 't IJ aan de Slingerweg. Het multifunctioneel dienstencentrum voor dak- en thuislozen van de Stichting Maatschappelijke Opvang biedt opvang. En doet nog veel meer dan dat. Mensen worden geholpen hun leven weer op orde te krijgen, zodat ze – als het lukt – ooit weer een eigen huis kunnen bewonen.

Met een vrolijk gezicht stapt Fred (43) 't IJ binnen. Onder zijn petje heeft hij zijn breedste lach opgezet. Fred komt wat oude bekenden opzoeken. Want vrienden heeft hij genoeg onder de dak- en thuislozen bij 't IJ. Bijna 25 jaar lang was hij zelf letterlijk een man van de straat, als hij niet in de gevangenis zat tenminste. Maar sinds een half jaar woont Fred zelfstandig. Hij heeft zich opgewerkt. Van een 'vervelend rotmanneke' – zoals hij het zelf omschrijft – naar iemand die erin is geslaagd een plekje voor zichzelf te creëren.

Voor elkaar

Hij kan het nog niet helemaal bevatten. "Sinds mei woon ik op mezelf, maar als ik soms op de bank zit, kan ik nog steeds niet geloven dat ik het voor elkaar heb gekregen. Ik heb er echt iets moois van gemaakt. Ik krijg begeleiding, daar heb ik zelf ook om gevraagd. Nu heb ik een plekje waar ik mijn dochters en mijn kleinkind kan ontvangen. Sinds dit jaar ben ik opa." Door de bemiddeling van 't IJ is het Fred gelukt zijn intrek te nemen in een eigen woonruimte.

"En als het mij lukt, moet iedereen daar in kunnen slagen. Maar ik kom hier nog wel af en toe langs. Je houdt toch een band met jongens die samen met jou onder een deken op straat hebben gelegen."

Doorstroming

Het verhaal van Fred doet Novka Stepanovic goed. De locatiemanager van 't IJ is er veel aan gelegen om de passanten (zo worden de gebruikers van de opvang genoemd, want 't IJ is geen permanente verblijfplaats) zo veel mogelijk te laten doorstromen. "Doorstroming staat bij ons centraal. Dat gaat redelijk, al zijn er ook daklozen die hier al jaren over de vloer komen. Tegenwoordig kunnen we de mensen goed helpen bij 't IJ, mede dankzij de persoonlijk begeleider die iedere passant heeft. En dankzij de samenwerking met andere disciplines in de hulpverlening. We noemen onszelf daarom een multifunctioneel dienstencentrum en allerlei instellingen zijn hier aanwezig. GGD en GGZ houden hier spreekuur, net als Sociale Zaken, de Kredietbank Breda en het Instituut voor Maatschappelijk Welzijn (IMW). Verder is Novadic-Kentron er voor de verslaafden. En dringt de bemoeizorg er bij de passanten op aan dat ze daadwerkelijk open staan voor hulp en ondersteuning. Onze eigen begeleiders proberen de mensen natuurlijk ook vooruit te helpen."

Muziekgezelschap

Want 't IJ mag voor sommigen een laatste strohalp zijn om zich aan vast te klampen, het

is zeker niet de bedoeling dat de mensen hier verpieteren. Stepanovic: "Dat betekent dus ook dat we de mensen activeren. Sommigen

■ Fred betrok een eigen woonruimte

"Als het mij lukt moet iedereen daar in kunnen slagen."

werken in de werkplaats van de Gaarshof, een locatie voor langdurig begeleid wonen. In 't IJ koken ze en houden ze de boel schoon. We doen ook schoonmaakwerk in de omgeving van 't IJ en gaan dit uitbreiden naar de aangrenzende wijken en buurten. Ook zou een eigen werkplaats meer dan welkom zijn. Daarmee bevorderen we de doorstroming." Met het oog daarop is een eigen muziekgezelschap ook een wens van Stepanovic. "Bij het Fonds Maatschappelijke Ontwikkeling willen we een subsidiebedrag aanvragen, waarvan we muziekinstrumenten kunnen kopen. Dat zou een belangrijke stap zijn. Als we optredens kunnen verzorgen, betekent het dat we weer een beetje meer in de samenleving staan."

Overlast beperken

Dat zou ook goed zijn voor het imago van 't IJ. Bij veel Bredanaars staat de opvang helaas bekend als 'die plaats langs het spoor waar daklozen op straat staan', niet wetende dat een veel grotere groep zich overdag nuttig maakt. Om de overlast voor de omgeving zo veel mogelijk terug te dringen, is vorig jaar de Beheergroep 't IJ opgericht. Daarin zitten de Stichting Maatschappelijke Opvang, Novadic-Kentron, politie, bedrijvenvereniging De Mark, omwonenden, de passantenraad en de Gemeente Breda. Zij dragen allemaal een steentje bij aan de beperking van overlast. Zo is sinds afgelopen mei 'straatteam 't IJ' actief, dat zich speciaal richt op het toezicht en beheer binnen een straat

van 500 meter rondom 't IJ. Om de overlast van daklozen goed te volgen is ook een klachtenlijn ingesteld. Sinds eind juni zijn zes klachten over 't IJ binnengekomen. Bij de afhandeling heeft ook het straatteam een rol.

Deelnemen aan het sociale leven

Nieuwe regels en ontwikkelingen moeten ervoor zorgen dat de overlast verder terugloopt. Zo streeft 't IJ naast een gebruikersruimte voor drugs naar een soortgelijke ruimte voor alcoholgebruik, zodat alcoholverslaafden hun drank niet meer op straat hoeven te nuttigen. En wie 's nachts wil blijven slapen, hoeft binnenkort waarschijnlijk niet meer om 20.00 uur binnen te zijn. Dat zou voor veel daklozen prettig zijn. Ze kunnen dan ook 's avonds nog deelnemen aan het sociale leven buiten de muren van de opvang.

Kinderbedtijd

De nieuwe regels moeten nog wel worden goedgekeurd. Maar als ze worden ingevoerd, zal Ad zeker wat vaker in 't IJ overnachten. Ad is voorzitter van de passantenraad. Hij noemt 20.00 uur 'kinderbedtijd'. "Er zijn genoeg daklozen die ook een sociaal leven hebben, hoor. Als ik hier 's avonds wil slapen, betekent het dat ik 's avonds niet met mijn dochter iets kan afspreken. Of ergens naar een bandje kan gaan kijken. Op dit moment kies ik er meestal voor om mijn tentje in het bos op te zetten en daar te gaan slapen. Dat is het enige alternatief. Minder luxe, maar het betekent wel dat ik ook 's avonds mijn eigen dingen kan doen." ■

Bad, bed, brood én begeleiding

't IJ heeft overdag zestig opvangplaatsen en 's nachts 27. Wie in het opvangcentrum wil verblijven, moet zich eerst legitimeren. Landelijk is afgesproken dat iedere dakloze in zijn eigen regio moet worden opgevangen. In totaal 26 begeleiders zorgen voor de begeleiding van de passanten. Daarnaast biedt 't IJ 'bed, bad en brood'. Wie hier wil overnachten, betaalt daarvoor vijf euro (inclusief warm eten en ontbijt). In de winter zijn er – als dat nodig is – zestig slaapplekken. De recreatiezaal wordt dan als extra slaapkamer ingericht, het Rode Kruis zorgt voor extra bedden.

Kijk ook eens op
www.smobreda.nl
www.novadic-kentron.nl
www.ggzregiobreda.nl
www.ggdwestbrabant.nl
www.breda.nl/kredietbank
www.imwbreda.nl

■ Wat hebben Breda en Yangzhou aan elkaar?

“Netwerken in China: alles draait om visitekaartjes”

In september reisde een Bredase delegatie samen met andere Brabantse ondernemers en bestuurders voor tien dagen naar de Chinese stad Yangzhou. Om contacten te leggen waar beide steden iets aan hebben. Drie fractievoorzitters uit de gemeenteraad reisden mee.

Een overvol programma was het. Tien dagen van hot naar her, met een programma dat van acht uur 's ochtends tot elf uur 's avonds tot de nok toe vol was gepland. Samen met hun mede-delegatieleden werden de fractievoorzitters totaal ondergedompeld in de Chinese manier van denken en doen.

Hard werken

Hard nodig, vindt Hanneke van Maanen (VVD) achteraf. “Vooraf was ik heel kritisch of die hele hype rond China nu wel gerechtvaardigd is. Maar je moet het gezien hebben om het te begrijpen.” CDA-fractievoorzitter André Lips beaamt dit. “Het is een kwestie van tijd totdat het

de meest invloedrijke economie ter wereld is.” En volgens Henk Haarhuis (PvdA) pluk je daar als Nederlandse stad niet automatisch de vruchten van. “Daar zullen we ongelofelijk hard voor moeten werken.”

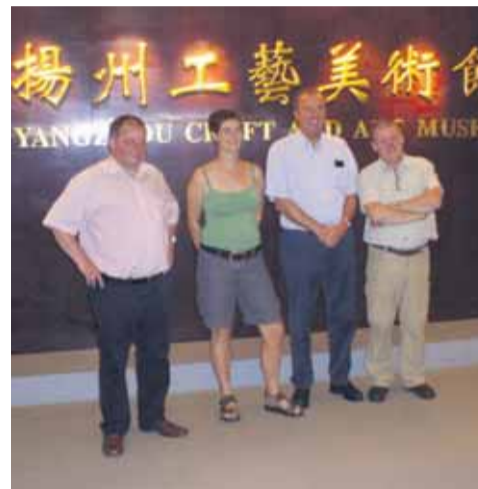
Niet achterblijven

Heeft Breda een miljoenenstad als Yangzhou dan iets te bieden? “Jazeker”, zegt Van

■ Ondernemers en overheid trekken samen op

“China moet je zien om het te begrijpen”

Maanen. “Naar Chinese begrippen voelen zij zich juist een provinciestad.” Voor hun economische ontwikkeling is het enorm belangrijk dat ze niet achterblijven bij de grote steden, gaat Lips verder. “En dat betekent dat ze overal ter wereld contacten moeten leggen.”

Spijkers met koppen

Vooraf de snelheid waarmee dingen worden geregeld, deed de fractievoorzitters regelmatig versteld staan. Lips: “De vertegenwoordigers van onze hogescholen werden na een paar snelle telefoontjes gelijk mee op sleep-

Breda heeft de miljoenenstad Yangzhou veel te bieden.

touw genomen naar universiteiten. En daar worden dan gelijk spijkers met koppen geslagen: de eerste lichter Bredase stagiairs zit nu al in China.”

Kaartjes

Dingen gedaan krijgen in China, viel Haarhuis op, betekent investeren in een goede relatie. “Netwerken is enorm belangrijk, je moet een sfeer van vertrouwen creëren. Alles draait in China zo'n beetje om het uitwisselen van visitekaartjes.” En het mooie is: er wordt ook wat mee gedaan. “Binnen een paar dagen had de burgemeester al mailtjes van twee of drie bedrijven die concreet belangstelling hebben voor Breda.” Dat ondernemers en overheid samen optrokken, bleek een groot voordeel. “In China staan ambtenaren en bestuurders in heel hoog aanzien”, constateerde Lips. “Als een ondernemer samen met mensen van de Nederlandse overheid langs komt, is dat voor Chinezen een bewijs van betrouwbaarheid.” ■

Gemeenteraad wil meer internationale solidariteit

Elke Nederlandse gemeente heeft wel een of meer partner- of zustersteden. Meer dan een vrijblijvende, vriendschappelijke band is dat vaak niet. Volgens de gemeenteraad is het echter tijd het begrip ‘partnerstad’ nieuw leven in te blazen. Maar dan in de vorm van praktische hulp aan steden die dat nodig hebben, met name in ontwikkelingslanden en in Midden- en Oost-Europa. Zo kan Breda een bijdrage leveren aan de millenniumdoelen van de Verenigde Naties, die bijvoorbeeld mikken op een eind aan armoede en honger, onderwijs voor alle kinderen, en een schone, duurzame omgeving voor iedereen. De gemeente kan bijvoorbeeld ontwikkelingsprojecten opzetten of deskundige mensen ter plekke laten helpen. Maar ook wil de gemeenteraad Bredanaars stimuleren met ideeën te komen, en daar subsidie voor beschikbaar te stellen. Lees het complete raadsvoorstel op www.breda.nl. Tik ‘werelds delen’ in het zoekvenster rechtsboven.

Raadscommissie in debat over evenementenbeleid

Wat wil Breda met het evenementenbeleid bereiken? Wat moeten de positie en de rol van de gemeente zijn bij evenementen? De raadscommissie Onderwijs & Economie wil nog dit najaar over deze vragen debatteren. De uitkomst van het debat moet politiek richting geven aan het toekomstig beleid van het college.

De discussie over het Bredase evenementenbeleid komt de afgelopen jaren met regelmaat terug op de politieke agenda. En dat is logisch. Evenementen zijn niet alleen belangrijk voor de stad en leuk om te bezoeken, maar alles wat er verder bij komt kijken moet natuurlijk ook goed geregeld zijn. Zowel voor de organisatoren als

voor de mensen die te maken krijgen met een evenement in hun buurt. De raadscommissie heeft daarom besloten een debat te voeren over het gewenste evenementenbeleid.

Huiswerk vooraf

Een goed raadsdebat vraagt om een goede voorbereiding. Op papier en in de praktijk. Deze weken is de raadscommissie daarvoor druk in de weer. Zo kijkt de raadscommissie naar het evenementenbeleid in andere gemeenten en wordt met een bezoek aan Tilburg en Dordrecht informatie ingewonnen over de aanpak daar. Bij de gedegen voorbereiding horen verder gesprekken met organisatoren van de grotere evenementen. Ook zijn er ontmoetingen met

vertegenwoordigers van onder meer horeca en winkeliers. Bewonersorganisaties van wijken die veel met evenementen te maken hebben vergeet de raadscommissie zeker niet.

En dan... het debat!

Na alle gesprekken bepalen de acht fracties in de gemeenteraad ieder een voorlopig standpunt over de doelstellingen, de positie en de rol van de gemeente in het evenementenbeleid. In het debat van de raadscommissie in het najaar verdeel de raadsleden vervolgens ieder de voorlopige visie van hun fractie en nemen daarna een definitief standpunt in. Wanneer er die avond een meerderheidsstandpunt wordt bereikt, geeft de raadscommissie daarmee een politieke

opdracht aan het college van burgemeester en wethouders om het evenementenbeleid volgens de uitkomst van het debat verder te ontwikkelen. Op dit moment is de precieze datum waarop de raadscommissie vergadert over het evenementenbeleid nog niet bekend. ■

Kijk voor de complete agenda's en stukken van de raadsvergaderingen eens op www.breda.nl > Actueel > vergaderdata en klik in de kalender op de gewenste commissie/datum. Ongeveer een week voor de geplande vergaderdatum verschijnt de informatie op de website.

WAT DOET DE GEMEENTERAAD?

Vraag aan twintig Bredanaars wat de gemeenteraad doet en je krijgt evenveel verschillende antwoorden. Daarom besteedt Breda-nu aandacht aan het werk van de 39 gemeenteraadsleden. Hoe worden – belangrijke – besluiten genomen? En hoe vertegenwoordigen de leden van de gemeenteraad uw stem bij het nemen van beslissingen over de toekomst van Breda? Wat veel mensen niet weten is dat gemeenteraadsleden vooral heel veel andere dingen doen dan vergaderen. Contact met mensen in onze gemeente staat centraal.

MEER WETEN?

Wilt u meer weten over het werk van de gemeenteraad, de vergaderingen en andere activiteiten? Kijk op www.breda.nl en klik op 'Bestuur & Organisatie'. Of bel met de Raadsgriffie: (076) 529 34 99.

'Alle stemmen gelden': een rollenspel voor basisscholen maakt gemeentepolitiek voor de leerlingen heel tastbaar en echt.

■ Jong geleerd, is oud geïnteresseerd...

Passie voor politiek laten

Zomaar een woensdagochtend in het Stadhuis van Breda. Er klinkt rumoer vanuit de raadszaal. En het gaat er heftig aan toe. Waar de discussie over gaat? Over het bouwen van een oudercomplex op de groenstrook naast basisschool Toermalijn in Bavel. Fictie of werkelijkheid?

Het zijn geen vertegenwoordigers van de vertrouwde politieke partijen die elkaar deze ochtend verbaal in de haren vliegen. Nee,

het zijn de Partij Voor de Jeugd (PVDJ) en Veiligheid Dieren Milieu en Andere mensen (VDMA) die hun standpunten 'erdoor willen krijgen'. Die partijen zitten toch niet in de gemeenteraad? Dat klopt. Het gaat hier dan ook om een scholenproject van de Gemeente Breda: 'Alle stemmen gelden'. Na drie voorbereidingslessen in de klas, brengt groep 8 van basisschool Toermalijn in Bavel een bezoek aan het Stadhuis op de Bredase Grote Markt om zich te verdiepen in de wereld van de gemeentepolitiek.

Publieke tribune

Voormalig gemeenteraadslid Ed de Leeuw leidt de klas rond door het Stadhuis en begeleidt het rollenspel in de raadszaal. Vier kinderen zijn wethouder, meester Olaf is de burgemeester, en de rest van de klas schikt zich in de rol van raadslid. De vergadering komt wat moeizaam op gang. Burgemeester Hul, die de vergadering voorziet, besluit het ijs te breken met wat grapjes: "Willen de mensen op de publieke tribune wat doorschuiven, dan kunnen de mensen die

nu nog buiten staan er ook bij." Maar de publieke tribune is deze ochtend natuurlijk leeg...

Oplopende gemoederen

Voor de gelegenheid ligt er een belangrijk (uiteraard fictief) collegevoorstel op tafel: de voorgenomen bouw van een oudercomplex op een groenstrook naast basisschool Toermalijn. Concreter kan het niet voor de leerlingen. Het gaat om het groen naast hún school! Dat is te merken tijdens de discussie die volgt. De ge-

■ Steun in de rug voor een nauwere samenwerking tussen scholen

"Laat scholen samenwerken, dan is er meer te kiezen"

Of het nu om streekbussen, zorgverzekeringen of elektriciteit gaat: méér concurrentie, marktwerking, zou volgens velen tot méér kwaliteit moeten leiden. Maar voor scholen gaat dat verhaal niet op, vindt wethouder Henk Snier. "Als scholen ouders en leerlingen méér te bieden willen hebben, zullen ze juist nauwer moeten samenwerken."

In die opvatting staat Henk Snier, wethouder Financiën, Onderwijs en Wijkontwikkeling, niet alleen. Ook de Bredase scholen – voortgezet én beroepsonderwijs – denken samen méér te kunnen bereiken. Er is een 'masterplan' opgesteld waar alle schoolbesturen, de Gemeente Breda en het ROC West-Brabant hun handtekening onder hebben gezet. En in oktober gaf ook de gemeenteraad groen licht. Breda-nu maakte een afspraak met de wethouder. Om eens te vragen wat er nu eigenlijk gaat veranderen.

Kunt u kort samenvatten wat de gemeente met het masterplan wil bereiken?
"Kort gezegd: dat scholen in het voortgezet

onderwijs zich meer gaan specialiseren. Dat het imago van het vmbo verbetert en dat de overgang van vmbo naar mbo beter wordt, zodat zo min mogelijk leerlingen hun school niet afmaken."

Wat is er voor nodig om dat allemaal te bereiken?

"In één woord: samenwerking. Zoals het de afgelopen jaren ging, werden scholen zo'n beetje gedwongen met elkaar te concurreren, en daardoor gaan ze steeds meer op elkaar lijken. Maar voor ouders en leerlingen is het beter als er wat te kiezen valt. Scholen moeten elkaar aanvullen, niet beconcurreren. Je kunt beter op één school echt investeren in een specialiteit dan dat alle scholen van alles een beetje proberen te doen."

Zijn scholen het met u eens?

"Zeker, veel scholen willen zich ook specialiseren. Graaf Engelbrecht profileert zich bijvoorbeeld met sport. Daar kunnen ook talentvolle sporters hun schoolopleiding met hun sportcarrière combineren. Andere scholen leggen zich weer toe op talen, of op exacte vakken.

Als iemand na het eindexamen een bètastudie wil gaan volgen en op school al extra aandacht heeft kunnen besteden aan bijvoorbeeld natuurkunde en scheikunde, komt dat studieresultaten in de toekomst zeker ten goede."

Het gebeurt dus al?

"Jazeker. Scholen zoeken ook al een paar jaar meer samenwerking. In die zin is het eigenlijk

■ Henk Snier, wethouder

"Scholen moeten elkaar aanvullen, niet beconcurreren"

helemaal niets nieuws wat we doen. Maar met het masterplan geven we de samenwerking wel een heel belangrijke steun in de rug."

In welke zin?

"Doordat we scholen meer financiële armslag geven. De gemeente draagt het eigendom van

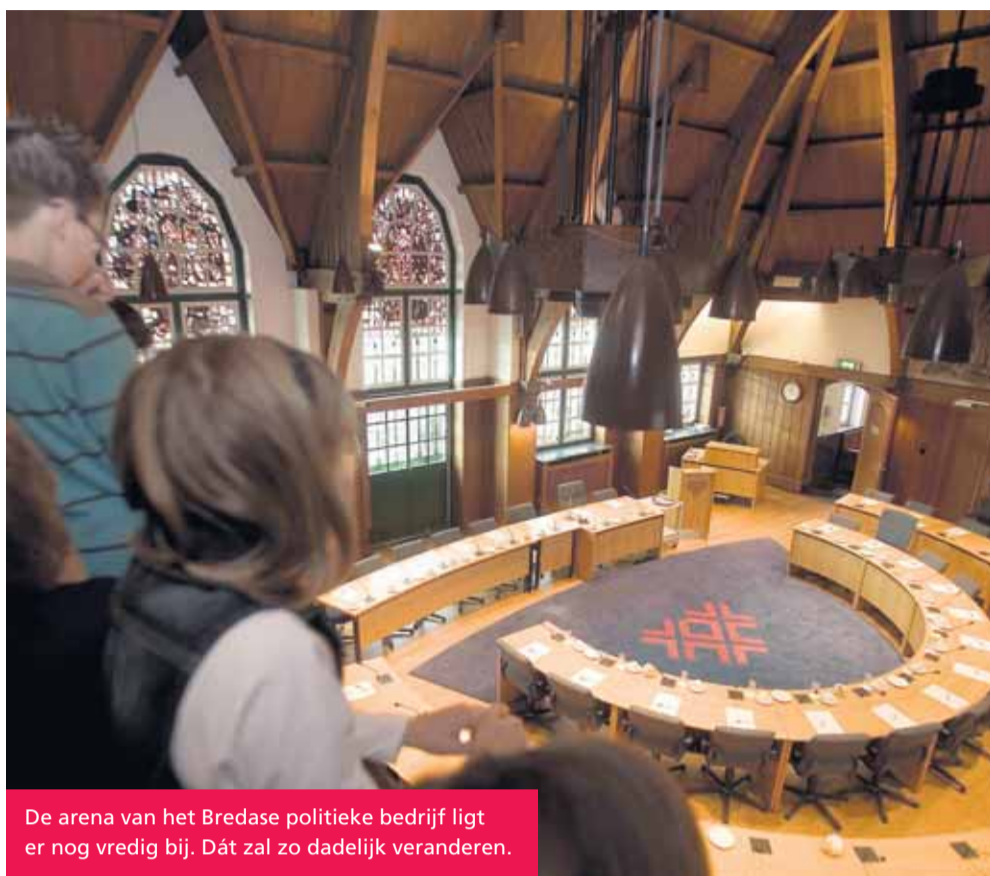
de gebouwen over aan de scholen. En het geld dat wij nu beschikbaar hebben om schoolgebouwen te onderhouden en te bouwen, geven we straks door aan een coöperatie waarin alle scholen zitten. De scholen kunnen dan zelf onderling het budget verdelen."

Hoe helpt dat om de doelstellingen uit het masterplan te bereiken?

"Stel: die school die zich met sport profileert, waar we het net al even over hadden, wil een topsportzaal met tribune hebben. In de huidige situatie krijgt zo'n school net als alle andere scholen elk jaar gewoon een vast bedrag per leerling, en daar kun je zo'n sporthal nooit van bouwen. Hetzelfde geldt voor een school die zich op bètavakken richt en bijvoorbeeld een speciaal laboratorium wil inrichten."

Kan zo'n school dan niet gewoon bij de gemeente aankloppen?

"Nee. In de huidige situatie kan dat niet. Om de eenvoudige maar vervelende reden dat de gemeente daar van de wet geen extra geld aan mag uitgeven. We zijn verplicht het budget op basis van aantallen leerlingen over alle scholen

De arena van het Bredase politieke bedrijf ligt er nog vredig bij. Dát zal zo dadelijk veranderen.

Ed de Leeuw, begeleider projecten basisschool en voortgezet onderwijs

“Hoe werkt de gemeentepolitiek?”

Ed de Leeuw, in het verleden zelf lid van de gemeenteraad, begeleidt sinds begin 2002 als vrijwilliger de projecten ‘Alle stemmen gelden’ (voor de basisschool) en de Lagerhuis-variant ‘Jong geleerd is oud gedaan’. In dat laatste project gaan leerlingen van het voortgezet onderwijs onder meer in discussie met échte raadsleden. “Het doel van deze onderwijsprojecten is om leerlingen inzicht te geven op welke manier gemeentepolitiek werkt. En hoe besluiten die vaak ook henzelf raken, tot stand komen.”

leven onder scholieren

moederen lopen hoog op. Het politieke krachtenveld doet zijn werk. Op enig moment is het zelfs zo dat de wethouder met wonen in zijn portefeuille tégen zijn eigen voorstel is... Oeps.

Fractiediscipline

Dat is voor projectleider De Leeuw het moment om in te grijpen. Het voorstel lijkt dan tóch te worden aangenomen. De fractiediscipline bij het stemmen blijkt echter niet optimaal: van sommige raadsfracties stemmen niet alle leden

mee met het fractiestandpunt. Daardoor staken de stemmen met negen ‘voor’ en negen ‘tegen’. Er zit niets anders op: het college van burgemeester en wethouders moet zijn huiswerk over doen en het voorstel een volgende keer opnieuw in de gemeenteraad brengen. ■

Meedoen of vragen? Voor meer informatie belt u met Marie-Louise Smits van de Gemeente Breda: (076) 529 30 14.

Leerzame ervaring voor leerlingen en leerkrachten

De twaalfjarige Fabienne Schouten, fractievoorzitter van de Democratische Partij Van Het Volk (DPVHV), vond het leuk om een ochtend politica te spelen: “Maar later als ik groot ben, laat ik het besturen van de stad toch liever aan anderen over. Ikzelf ga toch liever iets doen met kinderen. Of mode.” Groepsleerkracht Olaf Hul is enthousiast over het project: “De kinderen gaan helemaal op in het spel. Zo krijgen ze spelenderwijs inzicht in het politieke besluitvormingsproces. En niet alleen zij: ook voor mij was het een leerzame ervaring.”

Wethouder Henk Snier is ervan overtuigd dat het scholen lukt goede afspraken over samenwerking te maken.

te verdelen. Elk jaar opnieuw. Maar in een coöperatie kunnen scholen onderling afspraken maken over zulke zaken. Er kan straks dus veel meer. Zeker nu de gemeente elk jaar nog eens bijna een miljoen euro extra bijdraagt. En zo nodig kunnen scholen voortaan ook, net als andere instellingen en bedrijven, geld lenen om een verbouwing te financieren.”

Dan moeten de scholen er wel in slagen onderling goede afspraken te maken...

“Ja, en ik ben er van overtuigd dat ze dat lukt. Alle schoolbesturen staan unaniem achter het masterplan en de doelstellingen die daarin zijn opgeschreven. Natuurlijk zullen scholen best discussiëren over bepaalde dingen. Maar uiteindelijk is het in hun eigen belang dat deze

nieuwe opzet werkt. En daarvoor hebben alle scholen elkaar nodig. Bovendien hebben scholen de afgelopen jaren al laten zien dat ze serieus willen samenwerken.”

Kunt u daar voorbeelden van geven?

“Neem het imago van het vmbo. Dat is de afgelopen jaren al behoorlijk verbeterd, juist doordat scholen intensief hebben samengewerkt. Niet alleen door vmbo-scholen onderling, trouwens. Ook scholen in het algemeen voortgezet onderwijs willen meehelpen het imago van het vmbo verder te verbeteren. Dat is belangrijk, want het is in het belang van de leerlingen. Het is toch zonde als iemand een héél goede automonteur zou kunnen worden, maar uit angst voor het imago van een school voor een opleiding kiest die eigenlijk niet bij hem of haar past?”

Het belang van de leerling gaat dus vóór het belang van de school?

“Precies. Samenwerking tussen scholen is ook een kwestie van solidariteit. Stel: een bepaald keuzeprofiel draait tijdelijk niet zo best. Dan is het misschien beter zo’n profiel op één school te concentreren die daar dan echt iets moois van kan maken. In zo’n geval moet je elkaar leerlingen gunnen. Maar het werkt ook andersom: als er leerlingen zijn die dreigen uit te vallen, bijvoorbeeld omdat het kinderen met bepaalde problemen zijn, dan is het ook

fair als alle scholen hun best doen om zulke leerlingen een tweede kans te geven.”

Waarom is dat zo belangrijk?

“Er zijn nog steeds te veel jongeren die zonder diploma met school stoppen. Voor hen is het erg moeilijk aan een baan te komen. En zodra het weer wat minder gaat met de economie, is het ook die groep die als eerste op straat staat. Wie zijn vmbo-diploma haalt en doorstroomt naar het mbo, heeft juist een héél sterke positie op de arbeidsmarkt.”

En vandaar dat ook het ROC West-Brabant het masterplan heeft ondertekend.

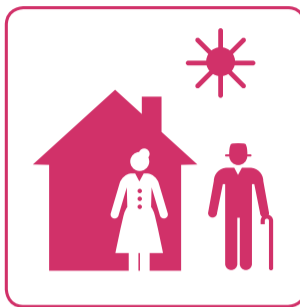
“Inderdaad. De doorstroming naar het mbo kan en moet beter. Vmbo- en mbo-scholen kunnen elkaar helpen. Samen voorlichtingsdagen organiseren, afspraken maken over wáár welke vakken worden aangeboden... Misschien kunnen ze zich op termijn wel naast elkaar vestigen, in hetzelfde gebouw. Wie weet. Hoe nauwer scholen samenwerken, hoe kleiner in ieder geval de kans dat jonge mensen, die nog een heel leven voor zich hebben, tussen wal en schip terechtkomen.” ■

Kijk eens naar de informatie over het onderwijsbeleid op www.breda.nl > Visie & Beleid > Beleid > Onderwijs & Economie > Onderwijs

Bij loket Wegwijs kunt u terecht voor:

Prettig Wonen

Aanpassingen aan uw woning, maar ook aanleunwoningen en seniorenwoningen

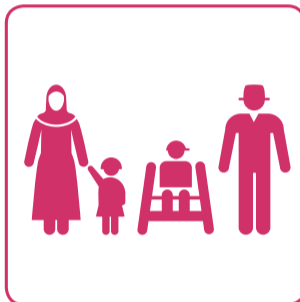
Vervoer op Maat

Rolstoel, deeltaxipas, scootmobiel of gehandicaptenparkeerkaart

Meedoen voor Iedereen

BredaPas, bijzondere bijstand en activiteitenbegeleiding

Zorg Dichtbij

Huishoudelijke hulp en AWBZ-zorg, zoals verpleging, verblijf of behandeling in een instelling en behandeling door een psychiater

Waar vindt u loket Wegwijs?

Gemeente Breda
Stadskantoor
Claudius Prinsenlaan 10, Breda
Telefoon (076) 529 97 00
www.wegwijsbreda.nl
loketwegwijs@breda.nl

Openingstijden

Maandag, dinsdag, woensdag en vrijdag van 08.00 tot 14.00 uur en op donderdag van 08.00 tot 20.00 uur

Telefonisch is het loket bereikbaar op maandag tot en met vrijdag van 08.00 tot 16.30 uur

Loket Wegwijs

voor zorg, wonen en ondersteuning

Gemeente Breda

■ Wat heeft de Wmo-proeftuin in Heksenwiel en Hoge Vucht opgeleverd?

“Als hulpverleners kennen we elkaar. Het is mooi dat we op elkaar inspelen.”

De Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) is dit jaar ingevoerd om mensen met een beperking zo goed mogelijk aan het normale leven te kunnen laten deelnemen. Al in 2005 meldde de Gemeente Breda zich bij het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport om een zogeheten proeftuin te worden. In de wijken Heksenwiel en Hoge Vucht bundelden organisaties hun krachten om mensen met een beperking zo goed mogelijk deel te laten nemen aan het leven in hun wijk. Welke vruchten werpt dat af?

“Heerlijk dat we elkaar in zo’n grote stad hebben gevonden.” Integratiemedewerker Leny Willers van MEE West-Brabant, een organisatie die advies, informatie en ondersteuning biedt bij het leven met een beperking, is hoorbaar enthousiast over de proeftuin. “Hier in Heksenwiel werken nu vijftien organisaties samen, die voorheen ieder voor zich bezig waren. We hebben elkaar leren kennen en weten van elkaar wat we voor iemand kunnen betekenen. Soms blijkt een andere instelling ei-

genlijk meer voor onze klant te kunnen doen dan wij. Dan is het toch mooi dat we daarop kunnen inspelen?”

Elkaar versterken

Iedereen is gebaat bij een sociaal netwerk. Dat is de belangrijkste gedachte achter de proeftuin. Iemand die beperkt is, bijvoorbeeld door ouderdom, verstandelijke of fysieke beperkingen, moet juist onder de mensen blijven om niet af te glijden richting eenzaamheid. Omdat vele organisaties met deze kwetsbare groepen te maken hebben, is het van belang dat ze elkaar versterken. Aan de proeftuin deden zorginstellingen en welzijnsorganisaties mee, maar bijvoorbeeld ook woningcorporaties. Want ook zij komen in aanraking met mensen die een zetje nodig hebben om sociaal actief te blijven.

Signalen herkennen

De proeftuin heeft de afgelopen twee jaar mooie dingen opgeleverd, bijvoorbeeld het project ‘Tijd voor Elkaar’ (zie kader). Maar uit een evaluatie blijkt ook dat het nog beter kan. Mensen die vereenzamen, melden zich niet zelf

aan. Dat betekent dat de deelnemende partijen meer energie moeten steken in het opsporen

■ Iedereen vaart er wel bij

Een extra zetje om onder de mensen te blijven.

van mensen met een beperkt sociaal netwerk. En dat hulpverleners moeten worden getraind om signalen van isolement te herkennen. Twee van de drie van de mensen die nu geholpen zijn, waren al bekend bij een van de instellingen. ‘Nieuwe’ mensen worden helaas nog te weinig gevonden. Het initiatief om ook wijkagenten, huisartsen, kerken en bewonerscomités de gelegenheid te geven mensen aan te melden, moet nog verder gestalte krijgen.

Netwerk

Dat is niet erg, omdat het nog een proeftuin is.

Een proef, waarvan de deelnemende partijen vol overtuiging vinden dat die moet worden vervolgd. Willers: “Wij weten door de samenwerking nu bijvoorbeeld precies wat de Stichting Ouderenwerk Breda (SOB) doet. Komen we in contact met een mevrouw van 67 die graag een maatje heeft om de post mee te lezen, dan schakelen we SOB in. Omdat we weten dat SOB haar beter kan helpen dan wij.” En volgens projectleiders Yvonne Thomassen en Frank Kemper zit er nog een groot voordeel aan de werkwijze. “Sommige mensen hebben verscheidene beperkingen: psychisch, de leeftijd, hun mobiliteit. Maar de ondersteuning op het gebied van verschillende beperkingen moet je niet losknippen. Zo iemand is erbij gebaat binnen één netwerk te worden geholpen. In twee Bredase wijken is dat netwerk er nu.” ■

Kijk ook eens op www.breda.nl > Plannen & Projecten > Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) www.loketwegwijs.nl www.meewestbrabant.nl

Alleen, maar zeker niet eenzaam

Het liefst zou Gladys Aalse haar agenda volplannen met activiteiten. Cursusje hier, muziekkuitvoerinkje daar. En een baan! Waarin ze vooral veel met andere mensen in contact zou komen. Maar Gladys is blind en heeft ondersteuning nodig om haar sociale leven in stand te houden. De Wmo-proeftuin in haar wijk Heksenwiel hielp haar op weg.

Beschermend dribbelt Ginny in huis achter haar bazin aan. Waar Gladys (53) loopt, gaat het hondje mee. Steevast een meter achter haar aan. Een half jaar geleden verbleef het beestje nog toekomstloos in het asiel, nu is het leven weer leuk. Om haar hals hangt een belletje, zodat Gladys precies weet waar haar nieuwe huisgenote uithangt. Handig voor het geven van een knuffel, maar ook om Ginny niet per ongeluk te bezeren.

Eenzaamheid

Dankzij Ginny komt Gladys weer iedere dag buiten. “Ik moet haar iedere dag uitlaten, daardoor leer ik mensen kennen met wie ik af en toe een praatje maak.” Sinds de beëindiging van de relatie met haar vriend schortte het daar nogal aan. “Ik durfde de straat niet op. Al die jaren was ik gewend aan de hand van mijn vriend te lopen, nu stond ik er alleen voor. Dat was eng. Via Sensis, een organisatie voor blinde en slechtziende mensen, heb ik een mobiliteitstraining gevolgd. Daarna heb ik Ginny uit het asiel gehaald.”

Eigen omgeving

Op het moment dat Gladys alleen verder moest in het leven, had ze net plannen gemaakt om een tijdje naar Apeldoorn te verhuizen. “Ik zou daar onder andere een computercursus gaan volgen. Maar aangezien mijn relatie voorbij was, vond ik het veel leuker om hier in mijn eigen omgeving mijn bestaande sociale contacten te onderhouden. En: er nieuwe bij te krijgen! Voor

mij is de Wmo-proeftuin eigenlijk precies op het juiste moment begonnen.”

Etentjes

Want voordat haar plannen concreet werden, stond er iemand van de Wmo-proeftuin op de stoep. Samen met iemand van Amarant bracht Gladys in kaart wat zij allemaal kon gaan doen om actief deel te nemen aan het samenleven in haar eigen wijk. Gladys: “Het begon met etentjes samen met MEE in zorgkruispunt Heksenwiel. Daar kunnen wij als wijkbewoners iedere derde woensdagavond van de maand samen eten. En zo wijkgenoten ontmoeten. Maar ik werd ook in contact gebracht met een vrouw die zich inzette voor mensen die moeite hebben aansluiting te vinden. Zij regelde dat ik zo hier en daar mijn passie kan uitoefenen: muziek spelen. Langzaam is het balletje gaan rollen. Het is zeker niet zo dat ik zonder de proeftuin nog steeds iedere dag alleen thuis had gezeten, maar ik heb er wel een belangrijk zetje mee in de rug gekregen. Ik heb echt nieuwe energie opgedaan. Nu breid ik mijn activiteiten verder uit. Binnenkort ga ik me inschrijven bij de muziekschool.”

Grotere wereld

Ook belichaamt Ginny voor Gladys een ultiem gevoel van zelfstandigheid. “Een half jaar geleden was ik zo ver dat ik de stap waagde om een hond te nemen en weer de straat op te gaan. Daarmee heb ik een belangrijke angst overwonnen. En mensen spreken me ook aan op straat. Dat heeft mijn wereld echt groter gemaakt. Veel mensen met een beperking blijven hangen in een veilige groep. Blinden en slechtzienden zoeken hun contacten vaak bij andere mensen met een beperkt gezichtsvermogen. Er is lef voor nodig om uit die kring te stappen. De organisaties die bij de Wmo-proeftuin betrokken zijn, kunnen daarbij helpen. Dat is toch fantastisch?” ■

De WMO-proeftuin was voor Gladys Aalse aanleiding haar passie weer volop uit te oefenen: muziek maken.

‘Tijd voor elkaar’

Als deelproject van de proeftuin hebben deelnemende instellingen eind vorig jaar in Hoge Vucht huisbezoeken afgelegd bij hun cliënten. Het doel? Uitvinden wat die mensen graag met anderen willen doen en om wijkbewoners met dezelfde hobby’s aan elkaar te koppelen. Het levert een aantal successen op. Zo heeft iemand een webcam bij een Marokkaanse vrouw geïnstalleerd, zodat zij intensiever contact heeft met haar familie in Marokko. Een Marokkaanse en een Turkse vrouw koken één keer per week en oefenen samen Nederlands. Anderen gaan regelmatig met buurtbewoners op pad om leuke dingen te doen. Hoewel het arbeidsintensief is om mensen bij elkaar te krijgen, wordt gekeken of ‘Tijd voor Elkaar’ bij een Bredase organisatie kan worden ondergebracht. En of het initiatief kan worden uitgebreid naar andere wijken.

De zeventien leden van de Fotoclub Teteringen trekken er regelmatig op uit om fraaie plaatjes te schieten.

Sportieve vrouwen vinden elkaar bij de Huisvrouwengymnastiek.

Heemkundekring Teterings Erfdeel neemt met 340 leden een belangrijke plaats in het dorp in.

■ Verenigingsleven Teteringen bindt gemeenschap

Verenigingen maken mensen maatschappij blij

Is het verenigingsleven de smeerolie van de samenleving? Het zou best wel eens kunnen. Feit is dat veel mensen juist bij verenigingen de broodnodige ontspanning vinden en sociaal actief blijven. Zeker in dorpen bloeit het verenigingsleven nog als vanouds. Of misschien wel: als nooit tevoren. Jong en oud oefenen er in verenigingsverband hun hobby uit. Of het nu in de muziek is, de sport of op cultureel gebied: het is fijn om bezig te zijn en er is voor elk wat wils.

Neem Teteringen. Het dorp telt ongeveer honderd verenigingen. Van voetbalclub Dia tot carnavalsvereniging De Hannissen en van bijengilde Sint Ambrosius tot de Katholieke Plattelands Jongeren. Teveel om op één pagina in beeld te brengen. Eén ding is zeker: het hechte verenigingsleven zorgt voor een sterke

gemeenschap en draagt eraan bij om in harmonie samen te leven in het dorp. Kijk naar de foto's en concludeer: in Teteringen is meer te doen dan je misschien zou verwachten... ■

Kinderkoor De Eigenwijsjes.

Een dorp zonder eigen harmonie kan eigenlijk niet. Voor Teteringen is dat Euphonia.

Eens in de twee weken is er in gemeenschapshuis 't Web een inloopochtend voor moeders met kinderen.

■ Wat heeft het Cultuurdebat opgeleverd?

“We hebben hier heel veel mensen met een echte passie voor cultuur”

Een stad met cultuur is een stad met een ziel. Een stad met passie. Daar zet het college van burgemeester en wethouders hoog op in. De afgelopen maanden werden alle inwoners uitgenodigd om mee te denken over de cultuur van morgen. Op 7 november beleeft het Cultuurdebat zijn slotbijeenkomst. Projectleider Geurt Grosfeld blikt met een blij gevoel terug.

U bent een gelukkig man?

“Ja. Voordat ik met het Cultuurdebat begon, had ik geen concreet beeld van Breda als dynamische, culturele stad. Maar de voorbije maanden heb ik veel mensen ontmoet met een enorme passie voor cultuur. De wil om van kunst en cultuur iets te maken, is bij een grote groep aanwezig. Dat ontroert mij. Ik heb mijn aanvankelijke beeld van Breda erg bijgesteld. Hopelijk kan ik wat bijdragen aan de effectiviteit van de vele initiatieven, want daar wil het wel eens aan schorten.”

Wat bedoelt u daarmee?

“Veel mensen bewegen zich onder de oppervlakte. Ze weten zich niet goed te presenteren en blijven daardoor onzichtbaar. Maar dat ligt niet aan hun ambitie, ze moeten daarbij dus worden geholpen.”

Wilt u daarmee zeggen dat wij geen goed idee hebben van het culturele aanbod in onze gemeente?

“Veel mensen weten inderdaad niet wat er allemaal gebeurt. Dat is overigens niet alleen in Breda het geval, hoor. Maar bij succesvolle culturele steden zie je dat de communicatie wél goed verloopt. Mensen die er wonen of werken, weten wat er te doen is en willen er vervolgens bij zijn. Breda heeft genoeg te bieden. Het moment is daar om meer bekendheid te geven aan al die mooie initiatieven.”

Wie moet dat dan doen?

“Niet specifiek iemand. Culturele organisaties én de gemeente moeten de handen meer ineen slaan. Daar is het Cultuurdebat ook voor opgezet. Er is een gezamenlijk doel: cultuur beter op de kaart zetten. De gemeente heeft geld en kan een overkoepelende visie ontwikkelen. Organisaties hebben directe contacten met kunstenaars en publiek. Samen sta je sterk.”

Wat is de belangrijkste winst van het Cultuurdebat?

“Dat partijen in de stad zich tijdens het Cultuurdebat hebben laten zien. Ze hebben zelf bijeenkomsten georganiseerd die moeten bijdragen aan een culturele visie voor de toekomst. Ze hebben nagedacht over hun bestaansgrond. Dat getuigt van klasse. Er zijn hele open discussies gevoerd. En ik hoor van diverse kanten dat dit niet mag ophouden. We zijn ergens mee bezig, er ontstaan samenwerkingsverbanden. De belangrijkste bevindingen worden nu in een advies voorgelegd aan het stadsbestuur.”

En wat zijn die bevindingen?

“Cultuur moet zichtbaarder worden, de communicatie met de buitenwereld moet beter. Daarnaast moet er meer continuïteit in het beleid komen en bestaat de wens om meer koppelingen tussen sectoren te krijgen, bijvoorbeeld theater met dans, film en media. Verder is er in Breda nauwelijks discussie over de behoefte aan het echte culturele topsegment bin-

Geurt Grosfeld, projectleider Cultuurdebat: “De wil om van kunst en cultuur iets te maken ontroert mij.”

nen de stad. En tot slot moeten de faciliteiten beter. Een kunstenaar moet er bijvoorbeeld vanuit kunnen gaan dat er voldoende galeries en expositieruimten zijn. Dat onderwijs en toerisme bij zijn werkveld worden betrokken. Deze punten kunnen de cultuur in Breda versterken.”

Van welke bijeenkomsten hebt u persoonlijk het meest genoten?

“Ik vond het erg leuk dat de bibliotheek een debatavond organiseerde over cultuur in de stad. Daarmee toonde ze aan een prima plek te zijn om met elkaar in discussie te gaan. Een bibliotheek kan dus meer zijn dan een plaats waar alleen literatuur centraal staat. En ik werd heel blij van een ontbijtsessie waar veel allochtone Bredanaars op afkwamen. Mensen uit Saoedi-Arabië, een moeder met een kind van vijf uit – meen ik – Kenia. Zij gaven duidelijk aan ook mee te willen doen aan de Bredase cultuur. Daar moeten we dus iets mee, dat is een opdracht.”

Waren er ook tegenvallers?

“Ook. Professionele jazz en eigentijdse muziek hebben zich amper laten zien. Dat is vast geen onwil. Er wordt in die sector heel hard gewerkt, waardoor dit er misschien bij is ingeschoten. Terwijl je toch graag wilt dat ook die groep kunstenaars een bijdrage levert aan het debat over de ontwikkeling van cultuur.”

En nu?

“Gemeente en culturele partijen hebben laten zien dat ze aan de ontwikkeling van cultuur willen werken. Nu is het zaak om op te passen voor vrijblijvendheid. Na praten komt doen! Snel concrete afspraken maken, daar draait het nu om. We hebben een goede eerste stap gezet, de dynamiek van nu moeten we zien vast te houden.” ■

Kijk voor meer informatie op www.breda.nl/cultuurdebat

Lekker bladeren

In de eerste helft van oktober viel hij (als het goed is) in de bus: de nieuwe Stadsgids Breda. Voor het eerst bevat de gids – naast allerlei nuttige informatie van de gemeente – ook een bedrijvengedeelte. Op zoek naar een parkeervergunning, een atletiekvereniging of een lokale sanitairspecialist? In de Stadsgids is het terug te vinden.

Zodra de bladeren beginnen te vallen, valt bij alle Bredase huishoudens de Stadsgids op de mat. Ook krijgen alle nieuwe inwoners van onze gemeente de gids mee bij inschrijving in de gemeente. Daarmee is het een belangrijk communicatiemiddel. De Stadsgids is dit jaar flink vernieuwd. Aan het gemeentelijk deel is niets veranderd. Net als bij voorgaande edities staan hierin alle belangrijke gegevens over de gemeente. Wie zitten er in de gemeenteraad en de gemeentelijke commissies? Hoe en waar vraag je een nieuw paspoort aan? Welke scholen zijn er in Breda? Verder bevat de gids de gegevens van organisaties en verenigingen op het gebied van onder meer cultuur en vrije tijd, huisvesting en onderwijs.

Nieuwe informatie

Uiteraard is de gids grondig herzien: alle telefoonnummers en adressen zijn waar nodig aangepast. Ook is er informatie toegevoegd over nieuwe ontwikkelingen en instanties. Bijvoorbeeld over het Fonds Maatschappelijke Ontwikkeling en het loket Wegwijs. Nieuw aan de Stadsgids is ook het gedeelte met de Bedrijvengids en de Telefoon-gids bedrijven. In verschillende rubrieken staan alle ondernemingen binnen de gemeente Breda overzichtelijk opgesomd. Van aannemer tot zonweringenspecialist: u vindt ze hier.

Blijven bladeren

Alle informatie over de gemeente en het gedeelte uit de Stadsgids met de organisaties en verenigingen zijn ook op internet te vinden. Handig gerubriceerd naar thema's en met makkelijke zoekmogelijkheden. Toch is het een bewuste keuze om de komende jaren een papieren versie van de Stadsgids te blijven uitgeven. Niet alle mensen zijn immers

Stadsgids: het nut van een papieren gids blijft

goed thuis op de digitale snelweg. Bovendien vinden velen het gewoon prettig om de Stadsgids op een vaste plek in huis te kunnen bewaren. De komende jaren kunnen we gewoon blijven bladeren. ■

Kijk voor de digitale Stadsgids op www.breda.nl > Breda > Stadsgids
Of ga naar breda.lokaaltotaal.nl

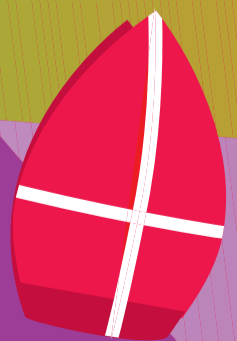
HeerLIJK KOOpaVONDjE iS GeKOMEN...

Sint
voor winkels in de binnenstad

Koopavonden
maandag 3 december en
dinsdag 4 december

Reguliere koopzondag
2 december

■ Van intocht Sinterklaas tot spot en satire in Rome

November, een maand boordevol activiteiten

■ t/m zo 3 februari 2008

Exposities Breda's Museum

Genieten van uiteenlopende vaste en tijdelijke exposities. Locatie: Breda's Museum. Openingstijden: di t/m zo 10.00-17.00 uur. Toegang: 3,50 euro. Meer informatie: www.breda-museum.nl

■ wo 7 november

Op pad met Willem Wolfselaar

Een ontdekkingsstocht voor kinderen van zes tot tien jaar die begint met een brief van Willem Wolfselaar. De tocht duurt ongeveer 1 tot 1,5 uur. Locatie: Milieu Educatief Centrum. Kosten: 5,50 euro. Meer informatie over alle activiteiten: www.mecbreda.nl

■ vr 9 november

Start 'Week van de chronisch zieken'

De 'Week van de chronisch zieken' start in Nieuwe Veste. De opening staat in het teken van toneel, fotografie, schilderen, boetseren en muziek. Locatie: Nieuwe Veste. Tijd: 10.00-16.00 uur. Toegang: gratis. Meer informatie: www.nieuweveste.nl

■ za 10 november

Pacificatielezing

Dit jaar wordt de lezing gehouden door Maria Barones Doornaert uit Brussel (B). Locatie: Grote Kerk. Tijd: 15.00 uur. Reserveren wordt aangeraden. Toegang: gratis. Meer informatie en reserveren: www.grotekerkbreda.nl

■ zo 11 november

Nassau/Breda concert

Muziekuitvoering vanaf de toren van de Grote Kerk door de Torenblazers Breda, Klokkenluiders Gilde Breda (KGB) en stadsbeiaardier Jacques Maassen. Locatie: Grote Markt. Tijd: 14.00 uur. Toegang: gratis.

■ zo 11 en 25 november

Open Jazzsessie

Bestijg het podium en laat je horen! Iedereen die van jazz houdt en over akkoorden kan improviseren is vrij om mee te spelen. Locatie: Hijgend Hert, Pasbaan 7. Tijd: 14.00-17.00 uur. Meer informatie: www.hijgendhert.nl

■ di 13 november

Spot en satire in Rome

Lezing door H. van Gessel, classicus en schrijver, voor het Nederlands Klassiek Verbond afdeling Breda en omstreken. Locatie: Mariëndal, Duivelsbruglaan 13. Tijd: 20.00 uur. Toegang: 3 euro voor niet-leden. Meer informatie: www.nkv.nl

■ vr 16 november

Winterreise

'Die Winterreise': gedichten van Wilhelm Müller en muziek van Franz Schubert worden uitgevoerd door Wout Oosterkamp en Daniëlle Dechenne. Locatie: Kapucijnen Breda, Schorsmolenstraat 13. Tijd: 20.00 uur. Toegang: vrije gift ten behoeve van dak- en thuislozen in Breda. Meer informatie: www.kapucijnenbreda.nl

LEES VERDER OP PAGINA 16

■ Canon van Breda: 23 vensters op 'onze' geschiedenis

Het verhaal van een stad

Ook sport heeft met NAC een plaats gekregen in 'onze' canon.

Als stad pronken we graag met ons 'historische centrum' en de band die Breda van oudsher met de Oranjes heeft. Maar hoeveel weten we nu eigenlijk echt van de geschiedenis van Breda? En: wát is het weten waard?

An een antwoord op die laatste vraag hebben veel mensen behoefte, zo lijkt het. Sinds vorig jaar een 'Canon van Nederland' verscheen, lijken we in de ban van de 'canon': een overzicht van wat iedereen van de geschiedenis zou moeten weten. Er zijn inmiddels canons verschenen van Harderwijk, Overijssel en het Bisdom Haarlem. Er is een canon van de wiskunde, van de bezetting tijdens de Tweede Wereldoorlog, en van de Nederlandse film.

Vensters op Breda

En sinds 27 oktober ligt er ook een canon van

Breda in de winkel. Net als de landelijke canon bestaat deze uit 'vensters'. Geen droog lijstje jaartallen, maar historische 'doorkijkjes' die verhalen vertellen over belangrijke fases in de ontwikkeling van de stad. Van de stadsrechten (1252) tot het moment dat Breda eindelijk uit het keurslijf van de vestingwerken bevrijd werd (1870). Van het binnenvaren van het Turfschip (1590) tot het binnenrijden van de eerste hogesnelheidstrein (in 2008?).

Open armen

De canon is samengesteld door Koen Balleman, die het werkstuk oorspronkelijk schreef als afstudeerproject aan de pabo. "Ik was op zoek naar een onderwerp toen de canon van Nederland verscheen. Toen ben ik eens gaan rondvragen of er al een canon van Breda was." Nee dus, zo bleek. Al speelde het Stadsarchief wel met de gedachte. Dus toen Koen daar aan-

klopte, werd hij met open armen ontvangen. Het Stadsarchief hielp hem op weg en bracht hem in contact met een uitgever.

Opa

Een canon samenstellen is niet iets wat je op de achterkant van een bierviltje doet. Welke mensen en gebouwen verdienen een plek, en welke vallen buiten de boot? "Ik ben met allerlei mensen gaan praten over wat er volgens hen in zou moeten komen, bij het Stadsarchief en heemkundige verenigingen. Maar ook heb ik een oproep in Het Stadsblad geplaatst. En ik ben gaan praten met mijn opa, van wie ik de belangstelling voor de geschiedenis van Breda heb meegekregen."

NAC en de Grote Brand

Al met al kwam Koen geen materiaal tekort, want geschiedenis leeft. "Iedereen heeft wel

een mening over wat er in een canon thuis hoort." Kiezen dus. "Ik heb geprobeerd de vensters evenwichtig over de tijd te verdelen, en allerlei thema's een plek te geven, van sport tot architectuur." En zo hebben NAC en de Grote Kerk, twee boegbeelden van Breda, allebei de canon gehaald. Maar ook de grote brand van 1534 en de erbarmelijke omstandigheden waaronder veel Bredanaars in die tijd woonden, komen aan bod. "Op sommige andere canons is kritiek gekomen, omdat er alleen mooie, goede dingen in staan. Maar ook vervelende historische feiten zijn belangrijk." ■

Geïnteresseerd in de geschiedenis van Breda? Kijk ook eens op www.stadsarchief.breda.nl

"Een breed publiek"

Wie canon zegt, zegt hoogleraar Frits van Oostrom. Als voorzitter van de commissie die de landelijke canon opstelde, ziet hij met veel plezier dat historische canons bij een breed publiek aanslaan.

Wat vindt u van lokale canons, zoals die van Breda?

"Heel mooi. Sterker nog: we hebben daar zelf om gevraagd. Mensen hebben een heel sterke binding met hun lokale omgeving. Daar moet je gebruik van maken. We hebben in Leiden

– waar ik zelf woon – in oktober weer de viering van het Leids Ontzet gehad, en dan valt me altijd weer op dat je Leidenaars niks over de Tachtigjarige Oorlog hoeft te vertellen. Ik neem aan dat het Turfschip in de Bredase canon ook niet ontbreekt."

Inderdaad, het Turfschip staat erin. Maar ook de brouwerij, de Grote Kerk en NAC.

"Prima. Sport heeft het in de nationale canon net niet gehaald. Je moet bij het samenstellen van een canon selectief durven zijn. Maar ik kan me goed voorstellen dat het een plek in de Bredase canon verdient."

Hoe zou een lokale canon er volgens u uit moeten zien?

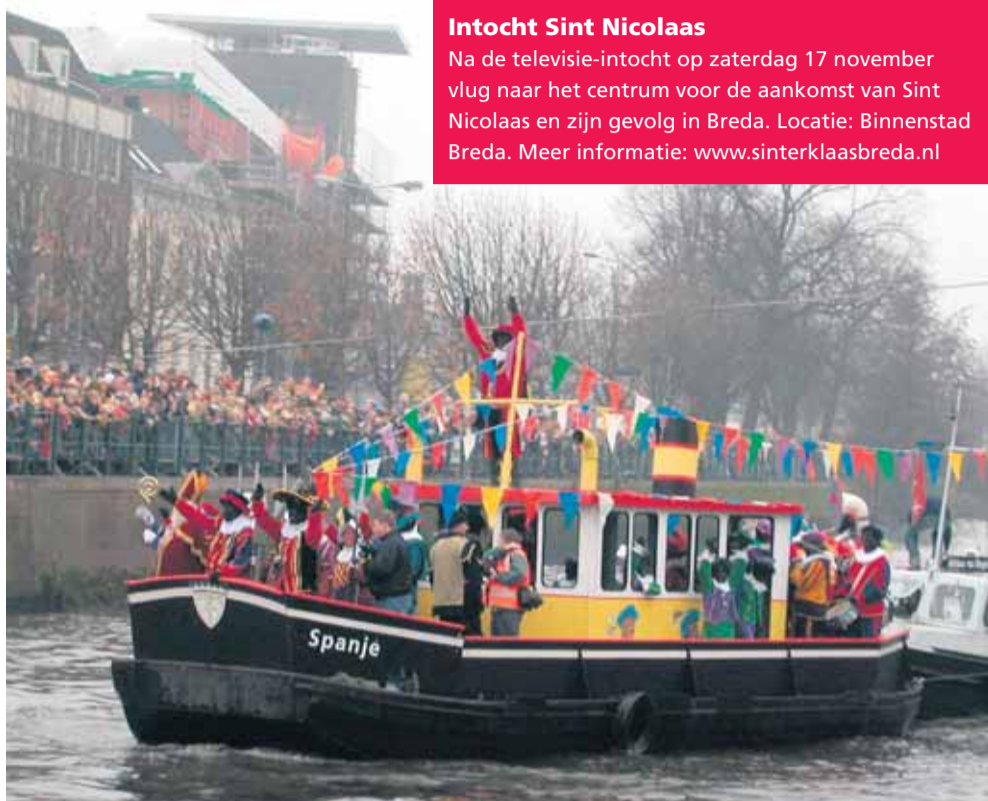
"Je moet niet krampachtig aan een stramen willen vasthouden. Belangrijk is vooral dat een canon méér moet zijn dan een lijstje. Een canon hoort breder te zijn, moet een verhaal vertellen. Niet alleen over geschiedenis, maar ook over zaken als taal, economie, wetenschap, kunst... En je moet je oren niet te zeer laten hangen naar de 'kenners'. Die vinden vooral onbekende dingen leuk. Maar een canon is er voor iedereen, je moet durven kiezen voor de echt bijzondere dingen. Ook al zijn die misschien al heel bekend."

Frits van Oostrom: "Een canon is er voor iedereen."

Intocht Sint Nicolaas

Na de televisie-intocht op zaterdag 17 november vlug naar het centrum voor de aankomst van Sint Nicolaas en zijn gevolg in Breda. Locatie: Binnenstad Breda. Meer informatie: www.sinterklaasbreda.nl

Evi de Jean - Overleven

Als actrice en zangeres imponeert Evi de Jean in 'Overleven'. Dit ijzersterke en verfrissende autobiografisch soloprogramma vol gevoel voert zij uit op donderdag 15 november. Locatie: Para, Van Coothplein 39. Tijd: 20.00 uur. Toegang: 10 euro. Meer informatie: www.evidejean.com

zo 18 november**Open dag Generaal Maczek Museum**

Het museum is in het bijzonder gewijd aan het aandeel van de Poolse militairen bij de bevrijding van Nederland en Breda in het bijzonder. Locatie: Generaal Maczek Museum, Trip van Zoutlandtkazerne, De la Reyweg 95. Tijd: 14.00-17.00 uur. Toegang: gratis.

zo 18 november**SwingClub**

The Jan Learbuch Orchestra ontvangt gastsolisten en jong talent. Locatie: Golden Tulip Keyser, Keizerstraat 5. Tijd: 15.00 uur. Toegang: 3,50 euro. Meer informatie: www.janlearbuch.com

zo 18 november**De Zweedse en Duitse Bach**

Werken van Johann Sebastian Bach en Johan Helmich Roman worden uitgevoerd door Bachkoor Brabant, Barokorkest Florilegium Musicum en diverse solisten onder leiding van dirigent Geert van den Dungen. Locatie: Antoniuskathedraal. Tijd: 15.00-17.30 uur. Toegang: 20 euro. Meer informatie: www.bachkoorbrabant.nl

zo 18 november**Janiček**

De Tsjechische zangeres Jana Kostálová van Janiček schrijft en zingt in haar moerstaal. Over leven en dood, geluk en verdriet, droom en werkelijkheid. Locatie: Para, Van Coothplein 39. Tijd: 16.00 uur. Toegang: 5 euro. Meer informatie: www.parabreda.nl en www.janicek.nl

ma 19 november t/m 5 januari 2008**Focus Marokko**

De tentoonstelling Focus Marokko brengt de kracht en de schoonheid van de Marokkaanse cultuur in beeld. Locatie: Bibliotheek Breda Noord, Groenedijk 175. Tijd: tijdens openingsuren. Toegang: gratis.

European Map Fair

Tijdens de tiende editie van de Europese Kaarten en Boekenbeurs op vrijdag 23 en zaterdag 24 november bieden 25 standhouders een keur aan oude kaarten, atlanten, prenten en andere antiquarische boeken. Locatie: Grote Kerk. Tijd: 14.00-20.00 uur (vr) en 11.00-17.00 uur (za). Toegang: 6 euro. Meer informatie: www.histocart.nl en www.grotekerkbreda.nl

do 22 november**The Levellers**

The Levellers doorstaan de tand des tijds. Ze spelen nog steeds in de originele bezetting en zijn al vele jaren langer succesvol dan hun tijdgenoten. Locatie: Mezz, Keizerstraat 101. Tijd: 21.00 uur. Toegang: 18 euro. Meer informatie: www.levellers.co.uk

vr 23 november**Muziek tussen Schemering en Dageraad**

In dit illustere programma de diepste duisternis en het lichtste licht, maar ook de twijfelgevalen en het overgangsgebied: de schemering, de dagdroom en het ochtendgloren. Locatie: Nieuwe Veste. Tijd: 20.00 uur. Toegang: 3 euro. Reserveren gewenst. Meer informatie: www.nieuweveste.nl

vr 23 november**Stevie Ann**

Onlangs kwam het tweede album van Stevie Ann uit. Opnieuw een muzikaal pareltje: oordeel zelf. Locatie: Mezz, Keizerstraat 101. Tijd: 21.30 uur. Toegang: 12,50 euro. Meer informatie: www.stevieann.com

za 24 november**Inner Strength**

Concert in een reeks van vier op initiatief van Guy Roelofs met ditmaal on stage: Inner Strength. Locatie: Para, Van Coothplein 39. Tijd: 20.00 uur. Toegang: 8 euro. Meer informatie: www.parabreda.nl

za 24 november**MasterXperience**

In het kader van een unieke samenwerking tussen BN/DeStem, Het Brabants Orkest en Nieuwe Veste vindt onder de naam MasterXperience een bijzondere regionale hoorndag plaats. Locatie: Nieuwe Veste. Tijd: 9.30-20.00 uur. Toegang: gratis. Meer informatie: www.nieuweveste.nl

wo 28 november**Salon Extra-Ordinair van SLAB**

Stichting Literaire Activiteiten Breda presenteert: 'Met de droom als wapen', toneel van Stichting Oneffe met Zjuul Burgering en Hans Daalder, regie Marjan Wolfseher. Locatie: Oncle Jean, Ginnekenweg 338. Tijd: 20.00 uur. Toegang: 6 euro.

do 29 november**Malle Pietje & The Bimbo's**

Malle Pietje & The Bimbo's: een van de opmerkelijkste live acts van dit moment. Locatie: Mezz, Keizerstraat 101. Tijd: 21.00 uur. Toegang: 11 euro. Meer informatie: www.bimbohardrock.com

vr 30 november**Kamermuziek**

Patricia Kopatchinskaya (viool) en Mihaela Usuleasa (piano) brengen werken ten gehore van Biber, Strawinsky, Kurtag en Bartók. Locatie: Nieuwe Veste. Tijd: 20.15 uur. Toegang: 16,50 euro. Reserveren gewenst. Meer informatie: www.kamermuziekinbreda.nl en www.nieuweveste.nl

vr 30 november**O Ohr, O Hör**

Met het programma 'O Ohr, O Hör' voert kamerkoor Ad Parnassum werken uit van componist Henk Badings. Locatie: Waalse Kerk. Tijd: 20.15 uur. Toegang: 10 euro. Meer informatie: www.kamerkooradparnassum.nl

Deze evenementenkalender bevat een greep uit de vele activiteiten in onze gemeente en is geen compleet overzicht.

Meer tips over evenementen, tentoonstellingen, muziek- en theateervoorstellingen kunt u ook vinden op:

www.breda.nl
www.uitinbreda.nl
www.lokaal01.nl
www.electronbreda.nl
www.podiumbloos.nl
www.nieuweveste.nl
www.kunstkanaalbreda.nl
www.mecbreda.nl
www.stadsgalerijbreda.nl
www.ssdempe.nl
www.stichtingkop.nl
www.breda-museum.nl
www.vvbreda.nl
www.bibliotheekbreda.nl

Colofon

jaargang 1, nummer 6
november 2007

www.breda.nl

Breda-nu is een uitgave van de Gemeente Breda en verschijnt 11 maal per jaar als bijlage bij Het Stadsblad. Het is bestemd voor iedereen die wil weten wat er leeft in Breda. Met nieuws en achtergronden over wonen, welzijn en zorg, leefbaarheid en veiligheid, politiek en beleid, cultuur en andere onderwerpen die voor de inwoners van Breda van belang zijn.

Concept en realisatie

Uitgeverij voor Overheidsmedia
T (0161) 43 60 34

Fotografie

Ingrid Bertens, Kees Bennema, Boyd Smith, Erik Teubner, Marijn Alders, Stijn Volders, Wessel Keizer en iStockphoto.com

Hoofdredactie

Ad Baijens

Redactieadres

Gemeente Breda
Postbus 90156
4800 RH Breda
T (076) 529 49 95

Suggesties?

Hebt u suggesties of opmerkingen over de inhoud van Breda-nu? Laat het weten! Stuur uw e-mail naar: martijn.schillemans@overheidsmedia.nl of bel: (0161) 43 60 34.

Nog eens nalezen?

Van Breda-nu is ook een digitale versie (pdf-file) beschikbaar. Surf naar: www.breda.nl > Actueel > Artikelen